

ŠTAJERSKI GOSPODAR

Erscheint jeden Samstag — Verlag u. Schriftleitung: Marburg (Drau), Badgasse 6 — Ruf 25-67 — Bezugspreis: In der Ostmark, vierteljähr. RM 1.20 einschl. 9 Rpf Postgebühr; im Altreich: RM 1.20 einschl. 9 Rpf Postgebühr, zuzüglich 18 Rpf Zustellgebühr — Postscheckkonto Wien Nr. 55030

Nr. 45 - III. Jahrgang

Marburg a. d. Drau, Samstag, 6. November 1943

Einzelpreis 10 Rpf

Moskovski račun brez krčmarja

Anglo-ameriška kapitulacija pred Stalinom — Gostobesedni komuniké brez vsebine — Stalin je diktiral, Hull in Eden sta pa kimala — Toda svetovne zgodovine ne odločajo sestanki, temveč orožje — Jamstvo evropske svobode je branik nemške vojske na vzhodu

Sandau (Atl — Sch) - Autoflex

Reichsminister Dr. Goebbels

beginnt am 29. Oktober seinen 46. Geburtstag

Pred štirinajstim dnevi sta prispela v Moskvo angleški zunanji minister Anthony Eden in ameriški državni tajnik za zunanje zadeve, Cordell Hull, v svrhu »važnih« posvetovanj z oblastniki Kremija. Sledili so razni razgovori z Molotovom in Stalinom. Teh razgovorov so se poleg diplomatov udeleževali tudi razni vojaški strokovnjaki. Po štirinajst dnevnem posvetovanju so izdali v Moskvi zelo gostobesedni komuniké, ki naj pred vsem svetom prikrije anglosaško onemoglost v odnošjih do Moskve. Niti z vojaškega, niti s političnega vidika ne prinaša komuniké ničesar, kar ni bilo znano že preje ali, kar je bilo itak pričakovati. Kljub vsemu diplomatskemu zavijanju pa je jasno in očitno, da je Stalin v svojem Kremlju diktiral, dočim sta Angličan Eden in Amerikanec Hull samo kimala.

Ko se oziramo na moskovsko konferenco, je treba predvsem vedeti, da te konference ni želela Moskva. Želela sta jo London in Washington, pa ne morda zato, da bi pred celim svetom manifestirali anglo-ameriško-boljševiško edinstvo, ki je itak že obstajalo, temveč samo radi tega, da bi Anglija in Amerika slišali iz Stalinovih ust teritorialne želje Sovjetske Unije. Z drugimi besedami: Anglo-Amerikanci so hoteli izvedeti, kje neki bo bodoča zapadna meja Sovjetije. Toda Stalin je ostal kakor lisjak v svoji luknji in ni povedal svojim »zaveznikom« svojih tozadevnih želja. Nasprotno: Moskva je odklonila določitev svojih teritorialnih zahtev na zapadu, ker želi

imeti v tem pogledu popolnoma nevezane in proste roke. To je smisel številnih besedi v moskovskem komunikéju.

Ako ugotavlja moskovski komuniké, da so si tri sovražna vlade edine glede sovrainstva do evropskega kontinenta in do nacionalnih držav Evrope, ni to nič novega. S svojim komuniké in tudi niso preslepili evropske javnosti glede politično-diplomatske onemoglosti Anglo-Amerikancev; kajti ta onemoglost je prišla ravno v Moskvi do nepobitnega izraza. London in Washington sta hotela v zadnji uri razdeliti evropski kontinent v interesne sfere, ki naj bi dobile blagoslov iz Kremija. Ta anglo-ameriški načrt je padel tokrat v vodo.

Kaj pomeni že to, ako bi Stalin vstopil v projektirani londonski odbor za novo ureditev Evrope? Tudi ta odbor sovjetov nikakor ne bi mogel, da bi s svojimi armadami prekazili Evropo, v kolikor jim nenaške in zavezniške armade ne bi onemogočile tega pohoda. Udeležba sovjetov v tem odboru za novo ureditev Evrope nikakor ne pomeni, da so bili obrezani sovjetski ekspanzijski napor. Kremelj si je v tem pogledu nataknil samo skrbno izbrano krinko. Kljub štirinajst dnevni pogajanjem Stalin niso pripravili do tega, da bi stavil k diskusiji svoje teritorialne zahteve v Evropi. Ako torej govori komuniké o tem, da se bodo »nerešeni problemi« reševali pozneje v »posebnih odborih«, je namen povsem jaseen: prikriti hočejo neuspeh moskovske konference. Stalin vé prav dobro, kje bi stale njegove armade, ako bi se zlomil branik Evrope na vzhodu. V tem slučaju ni sile na svetu, ki bi boljševikom mogla zaukazati svoj »stoj!«.

Komuniké sicer pravi, da se Moskva obvezuje, da svojih armad po končanih sovražnostih ne bo vpostavila v nobeni drugi državi, toda sovjetom to ni prepovedano za časa trajanja vojne. Tudi v tem pogledu sta prepustili Anglija in Severna Amerika Moskvi svobodne roke. Z ozirom na tako važna zagotovila z demokratske strani, je Stalin lahko pristal na bolj postranske konferenčne predloge Anglo-Amerikancev.

Razen londonskega odbora so v Moskvi sklenili tudi ustanovitev posebnega odbora, ki naj bi reševal zadevo Italije. Ta drugi odbor naj bi po zamisli Moskve pripravil boljševizirano Italijo. Moskovski komuniké namreč napoveduje odstranitev vseh fašističnih institucij in nasilno usmeritev italijanskega naroda k »demokratski državi oblike«. Lahko si je predstaviti demokracijo s sodelovanjem Moskve... Da glede trdne volje Moskve v tem pogledu ne bi bilo nikake nejasnosti, se je razgovorov udeležil tudi moskovski krvnik Višinski, ki pripada zavezniškemu Sredozemskemu odboru. Italijanskega naroda ne mislijo vprašati, ali želi monarhijo ali morda republikanski fašizem, ali hoče imeti svoje narodno gospodarstvo, ali morda diktaturo konzernov in sistem kolhozov. Vse to ni več odvisno po teh načrtih od italijanske odločitve, temveč zgolj od nekega diktata, pri katerem bi sodelovali tudi jugoslovanski in grški emigrantje, torej politični hazarderji, ki niti v lastnem taboru ne vedo, kaj pravzaprav hočejo. Napram Italiji bi igrali ti

PK-Kriegsberichtler Faupel (Sch)

Der Reichsmarschall bei den Jagdfliegern in Westdeutschland
Der Reichsmarschall schreitet die Front der angetretenen Jagdflieger ab und läßt sich von ihnen Einzelheiten ihrer Kämpfe gegen die anglo-amerikanischen Terrorflieger schildern.
Hinter ihm Major Graf.

emigrantje vlogo besnega psa, ki bi fašističnemu narodu iztrgal nekaj cunj s telesa.

Uničenje Italije je torej ena izmed programnih točk, ki so bile v Moskvi sprejete s pomočjo anglo-ameriške kapitulacije. Za vse nevtralne narode se je iz tega izcimil dober nauk. V Moskvi so sklenili pod edino egido sovráštvá razdelitev sovražnega ozemlja, izločitev nacionalne ideje, sovladavino boljševikov in zasužnjeja naroda. Ali bo londonski odbor zamožl izbrisati slab vtis, ki ga bo napravil odbor za Italijo? Londonski odbor legitimira Stalinovo zahtevo po neodločitvi v vseh zadevah bodočega svetovnega reda. Ne da bi sam prevzel kakršno koli obveznost, je izlil Stalin na spreten način od Edena in Hulla obvezno izjavo, da se v bodoče brez njegovega pristanka ne bo ničesar sklepalo pri ureditvi meddržavnega življenja. Anglija in Amerika — to naj si zapomnijo zlasti vse male in nevtralne države — sta v moskovskem protokolu pristali na to, da bo vsaka bodoča državna meja odgovarjala sovjetski potrebi po varnosti. Stalinove zahteve glede »varnosti« Sovjetije so zelo velike. Predobro se še spominjamo, da je Stalin vse zahteval od male Finske v moskovski mirovni pogodbi, da bi »zavaroval« veliko Sovjetijo. Kako hitro je Stalin zopet obnovil svoje nasilje v trenutku, ko so Finci poskušili zadostiti njegovim zahtevam! Boljševizem se smatra varnega samo pred tistimi deželami, ki jih je podjarmil. Lahko si je misliti, kako bo Stalin formuliral svoje zahteve glede »varnosti« Sovjetije v bodoče.

Povsem v boljševičkem smislu je tudi grožnja z Jernejevo nočjo v Nemčiji. Ne da bi sploh mogli doprinesti najmanjši dokaz, govori moskovski komuniké o umorih, ki da so jih izvrševali nemški oficirji, vojaki in člani stranke. Do konca sveta bodo baje zasledovali te Nemce, da bi jih privedli kot ujetnike v tiste dežele, v katerih so baje izvrševali svoje krvištvo, kjer naj bi tudi prejele kazen po boljševičkih metodah. V tem delu moskovskega komunikéja je prišla do izraza sovjetska bojazen pred Katynom. Tu ni več govora o politiki, pa naj bi bila še tako eksplozivna ali breznačajna, tu je zapadena čista boljševička agitacija, kakor jo je uporabljal Kremelj v lastni deželi pri iztrebljanju kmetov in inteligence.

Jedro moskovskega dogovora je izluščeno: konferenca ni ustvarila nikakih novih političnih dejstev, pač pa je izlila popolno duhovno kapitulacijo anglo-ameriških politikov. »Zavezništva« stvar mora zares stati na zelo trhljih nogah, ker je bilo treba v Moskvi štirinajstidnevnega konferiranja glede sklepov, v katerih ni najti niti atoma kakoga obnovitvenega stremljenja. V teh konferencah je divjala zgolj nenasična žaja po oblasti treh nenaravnih zaveznikov. Zaključni protokol moskovske konference, ki je velik samo po gostobesednosti, majhen pa po vsebini, ne vsebuje niti ene same konstruktivne ideje, ki naj bi osrečila človečanstvo. O Atlantski izjavi ni v tem protokolu nič več duha ne sluha. Atlantska izjava je izdihnila svojo dušo, ker je bila porojena v uri strahu, ko je Anglija klicala na pomoč prijatelje, in ko je ameriški narod sledil Rooseveltu v vojno le s počasnimi koraki.

Da govori zaključni protokol v ostalem o mirovnih pogojih, o kapitulaciji in razorožitvi, ne pomeni nikako iznenadenje. S svojo kapitulacijo pred Stalinom pa sta Anglija in USA priznali, da naj Moskva določa mir Evrope. Boljševički mirovni diktat bi pomenil grob za vso Evropo. Povsem pravilno ugotavlja japonski tisk, da je doživela sovjetska politika pravi triumf napram Anglezem in Amerikancem. Konferenca se je spreminjala v sodno obravnavo, v kateri sta bili Anglija in Amerika radi premlačnega vojaškega sodelovanja obtoženi vojaške sobotaje. Pa tudi v Angliji se že množijo glasovi, da je bila moskovska konferenca velik neuspeh. »News Chronicle« piše v svojem uvodniku med drugim: »Rezultati konference vsebujejo veliko praznino in težke napake. Praznina je pomanjkanje določitve zapadnih mej Sovjetske Unije. Težka napaka je bila storjena tudi radi tega, ker Francija ni sprejeta v posvetovalno evropsko komisijo«. Celo stockholmski list »Socialdemokraten« piše, da veje iz komunikéja vse polne vznemirajočih problemov. Ni brez vzroka, ako se postavi vprašanje, kaj neki je usoda malih narodov ob meji Sovjetske Unije.

Bilo kakor bilo: nobenega dvoma ni in ne more biti o tem, da glede usode našega kontinenta ne bodo odločale take jalove konference, temveč

Težki boji na vzhodni fronti

V mesecu oktobru je bilo na vzhodni fronti uničenih 2795 sovjetskih tankov in 1442 letal — izredno težki boji zlasti v Rogajski stepi

Situacija na vzhodni fronti je kazala po poročilih nemškega vrhovnega poveljstva z dne 28. oktobra sledečo sliko: Težišče bojev med Azovskim morjem in med Dnjeprom je bilo tudi 27. oktobra v odseku zapadno od Melitopola. Sovražnik je skušal sicer razširiti odprtino svojega vdora, toda vsi ti poskusi so bili v trdih bojih od moza do moza, ali pa v protisunkih gibljivih rezervah zastavljeni. V loku Dnjepra so se izjalovili pri Zaporozju, severno od Krivoj Roqa in jugozapadno od Dnjepropetrovska vsi pehotni in oklopniški napadi sovjetov. Na srednjem odseku so pričeli sovjeti z novimi napadi severno od Gomela, obenem pa so nadaljevali svoje poskuse prodora nemške fronte v prostoru zapadno od Kričeva in zapadno od Smolenska. Vsi ti napadi so bili razbiti že v izhodiščih ali pa v krvavih bojih. Letalstvo je z uspehom posegalo v te boje.

Po poročilu z dne 29. t. m. so bili pri Melitopolu zavrnjeni vsi napadi. Sovražnik je imel težke izgube, pri čemer so Nemci potisnili njegove napadalne konice iz žilavo branjenih vasi. V kolenu Dnjepra so Nemci zavrnili silovite sovjetske napade večinoma v protisunkih. Iz teh obrambnih bojev se je razvila 28. oktobra predpoldna severno od Krivoj Roqa velika oklopniška bitka. Pri Gomelu so se vrstili brezuspešni napadi sovjetov tudi južno od imenovanega mesta. Zapadno od Kričeva in Smolenska je bojevniško delovanje 29. oktobra nekoliko popustilo v primeri s prejšnjimi dnevi.

30. oktobra je bil položaj naslikan tako-le: Med Azovskim morjem in med Dnjeprom je besnela obrambna bitka z vso silovitostjo. Zelo trdi so bili boji zlasti pri Krivoj Roqi. Severno od Krivoj Roqa so se boljševiki srdito upirali silovitim nemškim napadom. Imeli so izredno težke izgube. Zaman so bili tudi njihovi napadi na obeh straneh Gomela. Nemci so s protinapadi v tem prostoru zavejvali mimogrede izgubljeno ozemlje. Zapadno od Smolenska so se medtem vneli novi, težki obrambni boji. Boljševiki so napadali neprestano v novih valovih, toda nemške čete so s svojim koncentriranim ognjem v srditih bojih obdržale svoje pozicije.

Tudi iz nedeljskega poročila je razvidno, da se je nadaljevala na jugu vzhodne fronte težka obrambna bitka. Med Azovskim morjem in med Dnjeprom so bili odbiti številni sovjetski napadi. V loku Dnjepra, zapadno od Zaporozja in jugozapadno od Dnjepropetrovska, so se izjalovili opetovani sunki boljševikov. Medtem so nemški protinapadi severno od Krivoj Roqa napredovali dobro, kljub žilavemu odporu boljševikov. Pri

Gomelu in zapadno od Smolenska je bojovito sovjetov nekoliko ponehalo, zato pa je ožvele bitka jugozapadno od mesta Velikije Luki. V trah dnah so izgubili boljševiki na vzhodni fronti nad 400 tankov. V Finskem zalivu so Nemci potopili sovjetsko topničarko in dva hitra čolna.

1. novembra je sporočilo nemško vrhovno poveljstvo, da so bile nemške čete južno od spodnjega Dnjepra v bojih z deli sovražnih hitrih odredov, ki so vdrlí v nemške položaje. Vseled drznih udarcev v sovražni bok, je imel sovražnik zelo občutne izgube. V bitki v loku Dnjepra, so nemški protinapadi medtem dobro napredovali. Močni sovražni sunki jugozapadno od Dnjepropetrovska in jugovzhodno od Kremenčuga so se zrušili v nemškem ognju. V sredini vzhodne fronte je postalo malo mimize, zato pa so javili s fronte od jezera Ilmen do Leningrada živahno obojestransko izvidniško delovanje. Meseca oktobra je bilo na vzhodni fronti uničenih 2795 sovjetskih tankov in 1442 letal.

Sovražnik se je skušal 1. novembra izkrcati na Krimu na obeh straneh mesta Kerč. Nemške čete so boljševike na enem mestu izkrcanja odrezale in stisnile, na drugih mestih pa je bil krvavo porazen oziroma uničen. Južno od spodnjega Dnjepra so se nadaljevali v Noqajski stepi boji s hitrimi sovražnimi odredi, prodirajočimi proti Dnjepru. Zaman so poskušali sovjeti obkoliti nemške sile in jih odrezati od zaledja. V loku Dnjepra so bili jugozapadno od Dnjepropetrovska odbiti številni sovražni sunki. Severno od Krivoj Roqa so dosegle nemške čete velike uspehe. Odrezale in uničile so daleč zabodene sovražne napadalne konice. V času med 27. oktobrom in 2. novembrom so v tem prostoru Nemci njeili 5000 mož, zaplenili oziroma uničili pa so 357 tankov, 378 topov in nad 500 vozil. Sovjeti, zlasti njihovi obupno se boreči odrezani odredi, so imeli zelo krvave izgube. Lastne izgube so bile malenkostne.

Po poročilu z dne 3. novembra, so nemške čete na Krimu, južno od Kerča, še bolj zožile sovražne mostišče, čeprav se je sovražnik silovito branil. Na severnih dohodih h Krimu, vzhodno od Kerzona in v velikem loku Dnjepra se še odigravajo težki boji s sovražnimi pehotnimi in oklopniškimi oddelki ob izredno težkih izgubah za sovražnika. Na ostali fronti so bili le boji lokalnega pomena. V Finskem zalivu so nemške lahke pomorske sile potopile trije sovjetski hitri čolnovi, več drugih pa so tako težko poškodovale, da je računati tudi s potopitvijo nekoga nadaljnjega hitrega čolna.

Položaj na južni fronti

Nemške čete so odbile opetovane anglo-ameriške napade ob reki Volturno ter na vzhodnem delu južnotalijanske fronte

Z južnotalijanske fronte so javili 28. oktobra silovite boje na obeh obrežjih reke Volturno, kjer so se v nemškem ognju zrušili opetovani anglo-ameriški napadi. Z ostale fronte ni bilo sporočeno nič posebnega z izjemo brezuspešnega sovražnega napada na obalno železnico severozapadno od Termolija. Nemška bojna letala so v vzhodnem Sredozemskem morju uspešno bombardirala vojaške cilje na otoku Leros.

Iz poročila, izdanega 29. oktobra, je razvidno,

da so se nemške čete po uspešni zavrnitvi močnih sovražnih poskusov prodora, umaknile na obeh straneh reke Volturno par kilometrov dalje proti severozapadu na nove višinske postojanke. Ob jadranski obali je poskušil sovražnik v noči in zjutraj dne 28. oktobra prodreti vzdolž ceste Termoli-Isonia, preko reke Trigno; vendar se je ta poskus zrušil v nemškem ognju. V vzhodnem Sredozemskem morju je nemško letalstvo uničilo dva tovorni ladji s skupno tonažo 4500 brt, ob-

bo odločilo samo orožje. London in Washington lahko garantirata Moskvi kar ji hočeta. Garancija za Evropo je in ostane branik nemških armad in nemških zaveznikov na vzhodu. Ta branik se zoperstavlja vsaki boljševički invaziji, in vera v ta branik danes ni samo splošna zadeva vsega nemškega naroda, temveč tudi ostale protiboljševičke Evrope. V Moskvi so napravili račun brez nemškega krčmarja.

Druck und Verlag Marburger Verlags- und Druckerei-Ges. m. b. H. - Verlagsleitung: Eugen Baumgartner. Haupt-schriftleiter: Friedrich Golob - alle in Marburg/Dran. Badgasse 4

Zur Zeit Nr. Anzeigen die Preisliste Nr. 3 vom 10. April 1943 gültig. Ausfall der Lieferung des Blattes bei höherer Gewalt oder Betriebsstörung gibt keinen Anspruch auf Rückzahlung des Bezugsgebeldes

enom pa je uspešno bombardiralo pristaniške naprave sovražnega oporišča Castelrosso.

30. oktobra so javili, da je bilo ob obeh straneh Volturna odbitih več lokalnih anglo-ameriških napadov. Hitra nemška letala so uspešno posegala v boje ter motila sovražni dovoz na cestah.

Slika na južnoitalijanski fronti se je spremenila, kakor je bilo razvidno iz poročila z dne 31. oktobra. Po tem poročilu so močne anglo-ameriške sile s pomočjo tankov napadale med obalo Tirenskega morja in med Volturno. V vzhodnem Sredozemskem morju so nemška letala poškodovala pri napadu na neko sovražno spremijavo križarko in dvoje rušilcev, potopila pa so transportno ladjo s 1500 brt. Nemško letalstvo je 30. oktobra bombardiralo posamične cilje v Londonu. Nemške podmornice so v boju s sovražno plovbo potopile šest ladij s skupno tonažo 28.500 brt. in nekega rušilca. Tri druge ladje so bile poškodovane s torpedi, šest spremijevalnih letal pa zbitih.

V Južni Italiji so nemške čete po poročilu z dne 1. novembra zavrnile močne sovražne poskuse prodora na obeh straneh reke Volturna. Nato se zavzele med italijansko zapadno obalo in gorovjem Maltese nove višinske postojanke. Nemško letalstvo je v noči na 1. november znova bombardiralo cilje v Londonu. Nemška mornarica in letalstvo sta oktobra potopila 52 trgovskih ladij s skupno tonažo 301.700 brt. 18 sovražnih trgovskih ladij pa je bilo tako težko poškodovanih, da je računati z njihovim uničenjem. Poškodovanih je bilo razen tega 27 trgovskih ladij s skupno tonažo 170.000 brt. V boju s sovražnim vojnim brodom je sta potopila nemška mornarica in letalstvo eno križarko, enajst rušilcev, dve stražni ladji in štiri hitre čolne. Pet križark, sedem rušilcev in več drugih vojnih ladij je bilo tako težko poškodovanih, da je računati z uničenjem dela teh ladij.

V noči na 2. november so napadli močni odredi nemškega letalstva sovražno pomorsko dovojno oporišče Napulj, kjer so nastala obsežna razdejanja in pristaniški požari. Zadetih je bilo tudi več ladij. V večernih urah so nemška bojna letala bombardirala tudi pristaniške naprave več mest v Južni Angliji.

1. novembra je bilo sporočeno, da so nemške čete zapadno od Volturna zavrnile več nočnih anglo-ameriških napadov. Vzhodno od Volturna je imel sovražnik pri prodiranju za umikaločimi se nemškimi varovalnimi odredi zelo občutne izgube, ki mu jih je povzročil koncentrirani ogenj nemške artilerije in letalstva. V vzhodnem odseku sta napadla dva angleška polka ob močni artilerijski in oklopnii podpori nemške postojanke ob reki Trigno. Nemci so zavrnili ta napad

PK-Kriegsbericht Kaiser (Sch)

Das Maulwuridori

Wo früher die Gassen und Straßen des Dorfes verliefen, führt jetzt ein sinnvolles Grabensystem zu den vordersten deutschen Stellungen.

ob težkih izgubah za sovražnika. 2. Novembra so vrgli sovražni letalski odredi bombe na jugovzhodno ozemlje Reich-a. Nastala je škoda na poslopih, prebivalstvo je beležilo izgube. Sedem napadalcev je bilo pri tem zbitih. V noči na 3. november je nemško letalstvo znova bombardiralo cilje v Londonu. Lahke nemške pomorske sile so napravile v noči na 3. november drzen sunek v smeri proti angleški južni obali ter so potopile iz močno zavarovane spremijave dvoje parnikov s skupno 4500 brt brez lastnih izgub.

Štrajk v ameriških premogovnih revirjih

Kakor poroča United Press iz New Yorka, pomeni zlom premoqovne produkcije v okviru četrtega generalnega štrajka težak udarec za ameriško vojno industrijo. Pa tudi civilno prebivalstvo Zedinjenih držav je postavljeno pred velike težave glede oskrbe s premoqom. Voditelji premogovnikov so mnenja, da kljub najstrožjim ukrepom vlade, pred prihodnjim tednom ne bo možno ponovno obratovanje premogovnih rudnikov. Vsa znamenja kažejo, da bo morala industrija jekla do prihodnjega tedna vsied posledic štrajka ugasniti več plavžev ter ustaviti celo vrsto obratov. V Birminghamu (Alabama) stavkajo že 20 dni. Nekatere industrije imajo premoqa samo še za en dan. V Pittsburgu imajo še zalogo premoqa za kakih pet dni. Pomanjkanje premoqa občutijo zlasti železnice, kalorične elektrarne, plovba in razne industrije. Iz Detroita, Pittsburga in drugih velikih mest poročajo, da primanjkuje tudi premoqa za oskrbo civilnega prebivalstva. V New Yorku imajo premoqa za civilno prebivalstvo samo za dva do tri dni. Štrajk v ameriški premogovni industriji ki se ga udeležuje 530.000 rudarjev, je po zadnjih poročilih stoodstoten.

Islandija se loči od Danske

Kakor vemo, je Islandija zasedena potom severoameriških čet. Ta otoška dežela, ki je bila doslej povezana s personalno unijo z Dansko, se želi ločiti od Danske. Kakor namreč poroča agencija Reuter iz Reykjavika, je islandski ministrski predsednik Björn Thordarson sporočil pretekli ponedeljek obema zbornicama na skupni seji mnenje vlade k vprašanju ločitve. Spočetka je islandski parlament nameraval izvesti ločitev od Danske junija 1944. To ločitev bodo Islandci sedaj izvedli že začetkom leta 1944. Islandski državni zbor Alting se bo te dni bavil z omenjenim predlogom.

Širite Štajerskega Gospodarja!

November — vremenski prekucah

Se večji vremenski prekucah kakor je mesec oktober, je njegov naslednik november — v starem rimskem koledarju, deveti mesec, od leta 153. pred našim štetjem, pa enajsti mesec v letu; zadnji mesec jeseni in predhodnik nove zime. Je že od nekdaj na glasu kot mesec meglice in viharjev. Tudi je razvpit kot grobar vsega življenja v naravi in kot poganjač zadnjih pticelivk in onih malih živali, ki prezimujejo v nezavestnem, oziroma trdem spanju. Dočim se oktober omejuje bolj na katastrofalna neurja z uničujočimi poplavami, je november obsežnejši v svojem »delokrogu«. Med drugim zleze kaj rad tudi tja do žarečega nedrja zemlje, kjer vzbuja iz spanja na videz že ugasle ognjenike, še delujoče pa draži do ponovnih izbruhov. Na tej poti obišče tudi titana večjih potresov. Novembrovi viharji so navadno tudi že sneženi, zlasti v višjih legah. Pa tudi po dolinah in ravninah večkrat že izpočetka novembra slišimo, da »že diši po snegu«.

Toda, če hočemo biti pravični v svoji obtožbi in obsodbi tega razvpitega meseca, moramo resnici na ljubo priznati, da ima tudi ali pa še prav posebno tudi november svoje dobre in prijetne strani. Pri vsej svoji muhavosti se tudi november rad ponaša še z lepšim vremenom, kakor njegov prednik oktober. Kronika meteorologije pozna leta, ko je bil november nevzdržema po več dni, da, celo preko dveh, treh tednov sončen in topel. Ko so celo na daljnem severu še proti koncu novembra razcvetele vijolice in jaqode in ko je celo tam gori v visokih planinah toplomer na opoldanskem soncu kazal do 25° C. Tako se je n. pr. leta 1926, 1927. in 1938. govorilo o »pomladu« v novembru in o tistem zakasnelem podjetju, ki je bil svojčas na glasu kot »Altweibersommer«. Seveda so bile tudi v takih izrednih letih novembrove noči in jutra mrzla in meglena in je vremenska izrednost končavala z naqlim, občutnim prevratom.

Predno si nekatere novembrove posebnosti ogledamo poblizje, naj na kratko opozorimo še na eno posebnost v tem mesecu. In sicer posebnost, ki se vsako leto redno ponavlja. To je noč posebnost gostih zvezdnih utrinkov (meteorjev), takozv. »Leonide«, med 13. in 15. novembrom. Pred 45 leti je ta kot rečeno, redni vsakoletni astronomski pojav, dal povod splošno razširjenim govoricam o »koncu sveta«.

P.

PK-Kriegsbericht Grosse (Sch)

Rückkehr vom Feindflug

Nach erfülltem Auftrag zieht die Stukstaffel heimwärts. Wieder wurden bolschewistische Bereitstellungen mit Erfolg angegriffen

PK-Kriegsbericht Pincornelly (PBZ—Sch)

Auf Horchposten

Wenn der Abend naht, beziehen die Horchposten, die weit vorn liegen, und von deren Wachsamkeit die Sicherheit des ganzen Grabenschnittes abhängt, ihre Schützenlöcher.

Inozemski odmev moskovske konference

Pravice malih narodov poteptane - Za male narode nič razveseljivega
Značilne ugotovitve nevtralnega tiska

Iz Berlina poročajo: Medtem ko Anglo-Amerikancem uslužni tisk inozemstva komentira moskovsko konferenco po svoje, je ostali inozemski tisk kaj hitro spoznal, da se skriva za frazami moskovskega komunikéja samo namen, zadostiti Stalinovi težnji po ekspanziji na račun Evrope. Zlasti v tistih deželah, ki jih Sovjetska Unija neposredno ogroža, povdarjajo, da je prišla sedaj zadnja ura Atlantske izjave ter da se bo Sovjetska Unija okoristila na račun malih narodov.

Zlasti romunski tisk je te misli zelo dobro izbrusil. Tako ugotavlja *Met Curentul* med drugim sledeče: »Od Atlantske izjave, ki povdarja nedotakljivost suverenosti malih narodov, ni nič več slišati. Anglo-Amerikanci bi hoteli male narode uspraviti. Hudi napadi, namenjeni mali Finski, ki jo je imenovala moskovska »Krasnaja Zvezda« volka v ovčji koži, naj bi nekako podrtali, da Anglo-Amerikanci ne morejo spremeniti sovjetske politike iztrebljenja malih narodov. Nad Atlantsko izjavo se je po mnenju lista razgrnil organiziran molk. Zato pa je tembolj slišati tuljenje volkov iz ruske stepe. To tuljenje prihaja v obliki maščevalnih, uničevalnih gesel sovjetov. O romantičnem idealu svobode vseh narodov ni nič več slišati. Tisti narodi, ki jih je usoda obsodila na življenje v sosedstvu sovjetske zveri in ki so v svoji nedolžnosti mislili, da bodo Angleži in Amerikanci zaščitili njihove življenjske pravice, so po moskovski konferenci izgubili zopet eno izmed svojih iluzij.

Svedski tisk pravi, da v Moskvi ni bilo odgovora na mnoga vzmernirajoča vprašanja. »Dagens Nyheter« povdarja: »V bodočem svetovnem koncertu mali narodi ne bodo imeli nikake besede več. Moskovski sklepi ne odgovarjajo demokratičnim načelom. Za male narode ti sklepi niso nikak neskaljen vir veselja.«

Švicarski tisk ugotavlja, da nesoglasja med Londonom in Washingtonom na eni in Moskvo na drugi strani, nikakor niso spravljeni iz sveta. »Tribune de Lausanne« pravi: »Ako se v kakem političnem zborovanju nadaljuje debata brez konca in kraja in ni možen nikak sporazum, tedaj predsednik navadno predlaga ustanovitev posebnega odbora, ki naj bi proučil dotično vprašanje. Približno tako je bilo tudi v Moskvi. Tudi list »Suisse« je mnenja, da so bila vprašanja, v katerih gredo mnenja Anglo-Amerikancev na eni in boljševikov na drugi strani, narazen, odložena. »Basler Nachrichten« ne kažejo nikakega iznenađenja, da moskovski komuniké molči o problemih, kakor so Poljska, Balkan, Finska, Baltikum, Iran itd.

Tudi v Londonu ne morejo prikriti razočaranja nad dejstvom, da so v Moskvi odgodili celo vrsto neresenih vprašanj. »Times« pravi, da so mnogi Angleži in Amerikanci pričakovali moskovsko izjavo o poljskem vprašanju bodisi v obliki posebne izjave ali pa v obliki odgovarjajočega stališča. Moskva je tudi molčala glede jugoslovanske razcepitve.

Moč turške armade

Suhozemne sile so na prvem mestu
Anatolski vojaki so hrabri dečki

Turški prezident İsmet İnönü je imel pred Veliko narodno skupščino govor, in je pri tej priliki povdaril, da je Turčija pripravljena odbiti vsak sovražni napad na njeno nevtralnost. Ta govor je obrnil pozornost sveta na turško oboroženo silo. Znano je, da je turška vlada v teku sedanje vojne po načrtu razširila in opremila svojo vojsko. Januarja leta 1942. so zvišali v Turčiji povprečni kadrovski rok od enega in pol oziroma dveh let, na tri leta. Pozneje so tudi te rok še nadalje podaljšali. Februarja 1942 je bil uveljavljen zakon, ki določa obveznost za vojno važna dela za moške in fenske od 16. do 60. leta starosti. Za opremo in modernizacijo turške vojske je stavila vlada na razpolago velike vsote. Leta 1934/35 je znašal celokupni vojaški proračun Turčije samo 53,5 milijonov turških funtov. Leta 1941/42. je ta proračun narasel že na 161 milijonov turških funtov, in leta 1942/43. že na 221,5 milijonov funtov. Rezen tega je zbornica vodila v vojaške svrhe še razne izredne kredite, ki so znašali leta 1941/42. skupno 436 milijonov funtov.

V teku te vojne so v Turčiji vpoklicali množične rezerviste preko normalnega mirovnega stanja na vedbe. Turška vojska je v tem času izvedla tudi različne delne mobilizacije. Aprila 1942 je bilo v Turčiji pod zastavo nič manj kakor milijon vojakov. Vojska, mornarica in letalstvo tvorijo samostalne rode orožja obrambne sile, ki je pod vrhovnim poveljstvom prezidenta İsmet İnönüja. Prezident İnönü je pooblastil maršala Fevzi Çakmaka za vrhovnim poveljstvom nad vso oboroženo silo.

V zadnjih letih so pomnožili število aktivnih edinic ter postavili še rezervne edince. Po podatkih iz sredine leta 1942, ima Turčija v miru 13 armadnih korpusov s skupno 32 pehotnimi divizijami. K temu pride še po ena oklopna in ena konjeniška brigada. Turčija je z ozirom na vojaško obrambo v zadnjih letih mnogo žrtvovala za izgraditev železniškega in cestnega omrežja. Kar se tiče letalstva, je imela Turčija pred sedanjo vojno 450 letal in 8500 mož posadek. Nikakor pa še ni doseglo turško letalstvo višine, ki je določena v programu iz leta 1937.: 1000 letal in 15000 pilotov. Turčija je posvetila predvojaški vzgoji mladine veliko pozornost, zlasti pa glede jedrnega letalstva.

Turška mornarica zaenkrat še ni dorasla nalogam obalne zaščite. Med večjimi edinicami so

zelo stare ladje. Anglija je obljubila hkratno Turčiji dobavo rušilcev. Od Italije je dobila par hitrih čolnov in podmornic Na Dardanelah je Turčija zgradila nove utrdbe, v zadnjem času je pa tudi izgradila znano črto Cataldža proti Balkanu. Suhozemne sile igrajo v Turčiji prvo vlogo.

Kot najbolj disciplinirani in hrabri vojaki so znani Anatolci.

Iz Führerjevih mladih let

Adolf Hitler se je rodil dne 20. aprila 1889, kot sin avstrijskega carskega uradnika v Braunau-u, mestu, ki leži ob reki Inn. Ze v nežni mladosti je našel v knjigah svojega očeta, pozneje pa v knjigah iz realne šole v Linzu, zgodovinsko podlago za poznejšo izgraditev svojega svetovnega nazora. Ze takrat je vzljubil nemštvo ter zasovražil habsburško monarhijo, ki se mu ni zdela dovolj nemško-nacionalna. Tako je takrat v svoji mladi, nežni duši postal nacionalist in revolucionar napram protinemško ali premalo nemško-nacionalno usmerjeni Avstriji.

Komaj 13 let star, je izgubil očeta. Tri leta pozneje so mu pokopali mater. Ker mu poklic uradnika, ki mu ga je določil oče, ni ugajal, je odšel v Wien, da bi postal arhitekt. Sledilo je pet let globoke bede, ki jih je preživel kot pomožni in priložnostni delavec pri raznih stavbenih delih. Pri tem je spoznal življenjske probleme, posebno vprašanje socializma in vzgoje ljudstva. Prišel je do trdnega prepričanja, da sta vzgoja ljudskih množic v nacionalnem duhu in socialna pravica najbolj potrebna predpogoja za pridobitev delavstva za narod. Studiral je avstrijsko stranko marksistov ali socialdemokratov, ki, kakor marksizem, sploh ni priznavala nacionalizma, domovine, avtoritete, vere in morale. Videl je, da mora taka politična stranka izginiti in šele potem bo tudi meščanstvo našlo razumevanje za socialno bedo in tegobe delavcev in siromakov. Njegov blister duševni pogled je hkrati ugotovil, da sedi židovstvo na vseh merodajnih in vplivnih mestih in da je ravno žid glavni hujskač ljudstva, ker je njegov interes, da odstranjuje tudi plemena. Iz tega se je v glavi mladega idealista izcimila vzpodbuda in zavest, da so plemena tudi problem, važna kakor socializem in nacionalizem.

Adolf Hitler je v tistem času kot poslušalec sej avstrijskega parlamenta, prišel tudi do spoznanja, da parlament, sestavljen iz izvoljenih državnih ali narodnih poslancev, ki deluje brez stvarnega znanja, in za svoje delo in sklepe ni nikomur prav odgovoren, po ustavnih predpisih

res lahko zastopa svoj narod, manjka mu pa, kar je najbolj važno — zmožnosti in volje.

Dva nova politična gibanja, ki ju je srečal Adolf Hitler v takratni Avstriji, sta ga resno zanimala. Bilo je to vsenemško gibanje, ki ga je vodil Freiherr von Schönerer ter krščansko-socialno pod vodstvom znanega politika in župana mesta Wien, dr. Lueger-ja. Iz obeh strank si je Adolf Hitler hitro napravil sodbo, in sicer, da bi se oba lahko izpopolnila, če bi tvorila eno stranko. Schönerer je bil nacionalist, ki je v svojem programu načel tudi probleme plemena ali rase, Lueger pa socialist, akoravno se je preveč izgubljal v raznih verskih dogmah. Iz tega bi se po gledanju Adolf Hitler-ja lahko napravilo politično stranko, ki bi nacionalizem in socializem skovala v enoten politični in svetovno-nazorni program. Tako se je takrat v stari Avstriji v glavnem in cesarskem mestu Wien porodila ideja o organizaciji nacional-socializma, ki ga je pozneje ustvaril in praktično izvedel.

Leta 1912 se je Adolf Hitler preselil v Nemčijo, in sicer v München, glavno mesto dežele Bayern. Tam je kot mlad risar in akvarelist skromno, ampak zadovoljno preživel najsrečnejša leta svojega življenja. Razmere, ki jih je našel in opazoval v Nemčiji so mu svedea potrjevale že v Avstriji dobljeno prepričanje, da sta tudi v Nemčiji marksizem in židovstvo tisto, kar slabi ljudstvo in državo. Prisegel je sam sebi, da bo Nemčiji in nemškemu narodu le tedaj mogoče dobro živeti, kadar ne bosta več imela marksističnih gibanj in židov.

Izbruhnila je svetovna vojna. Hitler je v njej videl osvobodilni boj Nemcev. Dne 3. avgusta 1914 je bavarskemu kraju predložil prošnjo, da bi ga sprejeli kot prostovoljca v neki bavarski polk. Prošnjo so takoj ugodno rešili ter ga uvrstili v Regiment List, s katerim je odšel na francosko bojišče, kjer je opravljal zelo nevarno orodnančno službo. Za svojo hrabrost je bil odlikovan z železnim križem 1. in 2. razreda, z vojaškim zaslužnim križem ter s pohvalo poveljnika polka.

V svetovni vojni je Adolf Hitler spoznal še nekaj važnega, in sicer, da je sovražna propaganda močnejša od nemške, da je celoten svetovni židovski tisk usmerjen proti Nemčiji itd., kar mu je bil najlepši nauk o važnosti propagande sploh.

Dne 7. oktobra 1916 je bil v bitki na Sommi ranjen. Dne 13. oktobra 1918 pa je bil pri bobnem artilerijskem ognju vsled eksplozije sovražne plinske granate zastranjen ter z izubo vida odpeljan v vojaško bolnišnico v Pasewalk. V tamkajšnji vojaški bolnišnici je dne 10. novembra 1918 zvedel o katastrofalnem uničenju drugega Reicha. Iz globoke potrnosti je takrat sklenil, posvetiti se politiki kakor hitro ozdravi, kar se je pozneje tudi zgodilo.

POLITIČNI DROBIŽ

□ »Niti najmanjšega izgleda...« Anglež John Morrison, ki je bil dalje časa svetovalec japonskega zunanjega ministrstva, je izdal nedavno novo knjigo, v kateri piše, da ni za zlom japonske vojske niti najmanjših izgledov. Japonska vojska je prvoražredni vojni stroj in Angleži bi bili zares norci, ako bi podcenjevali njeno vrednost.

□ Usoda malih držav. Angleški narodni poslanec Allan Graham je govoril nedavno z nekim poljskim časnikařem ter mu je velikopotezno obljubljal novo oblikovanje Poljske po končani vojni. Poljska — tako se je širokousti Graham — bo dobila Vzhodno Prusijo, Danzig in Gornjo Slezijo ter bo segala predvidoma do reke Oder. Poljski državi bodo pa tudi dodelili kielški prekop. Tako torej Graham! V londonskem listu »Observer« pa je izjavil nek diplomatski sodruđnik, da se mora po končani vojni ustanoviti evropska zveza držav pod vrhovno sovjetsko patronanco. V tej zvezi mora priti narodna samoodločba bolje do veljave kot leta 1919. To vprašanje se po njegovem mnenju ne bo dalo težavno reševati, ker bodo v novi Evropi po tej zamisli same male države. Tudi Francija in Italija bosta po tem konceptu samo mali državi v primeri z mamutovima državama USA na eni in Sovjetsko Unijo na drugi strani. Drugega mnenja je angleški časopis »New Statesman and Nations«, ki pravi, da je neumno govoriti o »neodvisnosti« malih narodov, ker bodo imeli med seboj vedno razredne spore.

□ Divizija kozakov na Balkanu. V svrhu pobijanja komunističnih tolp na Balkanu, je nedavno prispela v hrvatsko-srbski prostor cela divizija

Fronta in domovina se borita za zmago

Jesenski zborovalni val organizacije Steirischer Heimatbund od 5. do 14. novembra 1943 — Začetek v Marburgu s 37 zborovanji

Nemški narod je sedaj vstopil v peto vojno leto in se nahaja v borbi, ki zasenčuje vse dosežane vojne. Milijoni nemških vojakov stojijo z njihovimi zavezniki na fronti in branijo kulturo, ki je bila zgrajena v tisočletjih. Vsi ti možje so postali v tej neizprosni borbi trdi, nikoli pa niso dvomili glede smisla te gigantske borbe in glede zmagovitega izteka. Nemškemu vojaku te orjaške sile ne daje samo orožje, ki ga kujejo milijoni mož in žena v domovini, temveč tudi domovina, ki krije s svojim zaupanjem in s svojo notranjo močjo hrbet boreče se fronte. Ta zavest omogoča nemškemu vojaku, da doprinaša dnevno skoraj nemogoče osebne žrtve. To mu daje železno voljo, s katero se bori in brani svojo domovino.

Dnevno lahko ugotavljamo, da vidi sovražnik v tej povezanosti in notranji moči nemškega naroda najdragocenejšo podporo fronti. S terorističnimi letalskimi napadi na žene in deco, z izusenjem naših najlepših in najstarejših kulturnih spomenikov in z bombardiranjem bolnišnic skuša sovražnik zdrobiti notranjo moč nemškega naroda ter tako dovesti Nemčijo v položaj 9. novembra 1918. Da se je izkazal ta poskus kot jalov, so dokazali možje in žene tistih področij, nad katerimi so anglo-ameriški bombniki izvajali svojo sramoto. Težko zadeti in popolnoma obubožani stoje ti ljudje kljub temu dvignjenih glav v usodni skupnosti vseh Nemcev in sodelujejo za dosego dokončne zmage. S svojimi terorističnimi napadi je sovražnik dosegel le to, da se je stopnjevalo sovraštvo Nemcev napram njihovim sovražnikom. Kakor zid stoji domovina za svojimi vojaki na fronti, danes trdneje kot kdarkoli poprej.

Potrebno moč za obvladanje usodne naloge naroda pa zamorejo zbrati le ljudje, ki so poučeni o vseh fazah vojne in ki vidijo v vsaki vojni nastopajoče valovanje tako, kakor ga je treba videti kot spremljevalni pojav borbe. Čije dokončno zmago je treba izvoljevati s težkimi žrtvami. Kaj takega premore samo narod, ki ne ume vibleti samo meča, temveč si zna ohraniti svoj ideal tudi v težkih časih.

Taj izravnavi in informiranju v vseh vprašanih velikega časa veljajo tudi vsakokratni zborovalni valovi organizacije Steirischer Heimatbund. Kakor v lanskem letu, bo Steirischer Heimatbund izvedel tudi v tem letu v času od 5. do 14. novembra jesenski zborovalni val, in sicer pod geslom »Fronta in domovina se borita za zmago«.

Letošnji zborovalni val se odigrava v času, ko pada odločitev gigantske borbe za biti ali ne biti. Ta borba zahteva brezpogojno vpostavo vseh sil. V ospredju tudi tega zborovalnega vala bo obravnavanje vojaškega in političnega položaja, pri čemer se bo govorilo ponovno tudi o vprašanih Spodnje Stajerske. Tako bodo govorniki Heimatbunda tudi v tej jeseni v okrog 450 zborovanjih govorili v vseh Ortsgruppen in bodo jačili spodnještajersko prebivalstvo v njegovi veri v zmago, obenem pa mu bodo predočevali tudi potrebne dolžnosti in postavljene naloge kot pripadnikom nemškega naroda.

Jesenski zborovalni val se bo pričel tokrat v Marburgu, kjer bo samo 5. novembra nič manj kot 37 zborovanj. Čas in začetek zborovanj je razviden iz lepakov. Tako bodo tudi v tej jeseni imeli spodnještajerski možje in žene priliko, slišati iz najbolj poklicanih ust vse tisto, kar jih zanima. Kakor pri vseh dosedanjih zborovalnih valovih bo spodnještajersko prebivalstvo tudi to pot v ogromni množini napolnilo zborovalne dvorane. Na ta način bo manifestiralo poleg dejanja optično dokaz, da hoče izpolniti geslo »Fronta in domovina se borita za dokončno zmago«.

(Scherl-OKW)

Kapitanleutnant Werner Henke
einer der erfolgreichsten deutschen U-Boot-Kommandanten.

kozakov. Večina teh kozoških polkov je korakala skozi Belgrad ter vzbudila povsod veliko zanimanja. Pri tem se je opazila strupenost in disciplina teh prostovoljcev, ki so napravili v svojih lepih uniformah najboljši vtis. Kozoški oficirji so večinoma imenitne postavbe nacionalnega samožitja v posebnih skupinah kot bivši podoficeri Sovjetije ter imajo svoje hrabre in požrtvovalne bojevnike popolnoma v svojih rokah. Vsi skupaj so pa pripravljene za vsako ceno bojevati se do končnega uničenja komunizma. Kozoškim oficirjem stoji ob strani odlično izbran zbor najboljših nemških frontnih oficirjev, ki bodo — kot pomočniki in svetovalci s pomočjo najboljšega nemškega orožja v očiščeni balkanskega prostora postavili vojskega moža. Pri tem se ne bo same pomodelo s tujci, ki so v službi Moskve, temveč bodo odlično vplivalo na razpoloženje balkanskih narodov, ker bodo videli, da se je cela divizija bivših sovjetskih podoficerov prostovoljno javila v boj proti komunizmu, kar je otipljiv znak, da je komunizem poquba za vsak narod.

Italijanski general kot zaščitnik tolp. Poročevalnica italijanske republikanske vlade je objavila dokaze o izdajstvu, ki ga je počenjal italijanski general Ambrosio, ko je poveljeval 2. italijanski armadi na Balkanu. Ambrosio, ki je bil imenovan šefom generalnega štaba, je kljub nasprotnim poveljem, ki jih je dobil od Mussolinija, ustavil vsako aktivno bojevanje zoper komunistične bande na Balkanu ter omogočil, da se je oborožilo kakih 20 tisoč pristašev tolp. General Ambrosio se tudi ni sramoval v svojem glavnem stanu na Sušaku, pogajati se z zastopnikom jugoslovanske emigrantske vlade ter je sprejel glavnega agenta, bivšega srbskega poslanca Jevidoviča, nadalje voditelja srbskih tolp v Bosni in Hercegovini, Trifunoviča, ter nekega, s

komunistično agitacijo poverjenega grško-katoliškega popa. Drugi agentje so od Ambrosia dobili orožje, hrano in izkaznice, s katerimi so lahko neovirano rovarili, hujskali in morili po pokrajinah, ki so bile zasedene po Italijanih. General Roatta, naslednik Ambrosia, ki je tudi pobežnil z Badoglijem, je na Balkanu pozneje nadaljeval izdajalsko delovanje ter je izdal agentu jugoslovanske emigrantske vlade, Jevidoviču, široka polnomočja. Vistem času je general Ambrosio poslal generala Castellana v glavni stan tolp, da se je tam pogajal z generalom Mihajlovičem. General Castellano je pozneje bil podpisnik pogodbe o premirju v glavnem stanu generala Eisenhowerja.

Tiso štiri leta državni predsednik. Slovaško časopisje se je v dostojnih razpravah spomnilo četrtle obletnice, odkar je državni predsednik dr. Tiso postal državni poglavar Slovaške. Članke so v glavnem razpravljali o osebnosti in delu velikega državnika.

Izdajalci naj umro. To zahtevo so postavili glede kaznovanja Viktor Emanuela in njegovih komplicev na republikansko-fašistični proslavi obletnice pohoda Mussolini-ja v Rim, ob navzočnosti vladnega pokrajinskega namestnika dr. Montanija v Bologni.

Stavka rudarjev v Zedinjenih državah. V nedeljo so našli v Zedinjenih državah v premogovniških revirjih nič manj kot 163 tisoč stavkajočih delavcev. Tudi prispevek k ameriški vojni produkciji Bajse se bo vlada polastila vseh premogovnikov, v katerih delavstvo noče iti na delo.

Svedska izdaja ameriškega lista »Times«. Svedski listi so obelodanili te dni v angleščini velik oglas, ki sporoča, da bo ameriški list »Times« tiskal na Svedskem švedsko izdajo.

Sestanek turškega in angleškega zunanjega ministra. Kakor poroča Anatoiska agencija iz Ankare, se je turški zunanji minister Numan Menemendzöglu odpeljal v torek v Kairo, kjer se je sestal na željo angleške vlade z zunanjim ministrom Edenom.

Urugvaj se je moral ukloniti Rooseveltovemu povelju. Kakor znano, je morala urugvajska vlada na Rooseveltov pritisk obnoviti svoje diplomatske odnose do Moskve, in je sedaj imenovala svojega poslanika v Montevideu.

Strahoviča zadožitev Anglije. Angleški gospodarski časopis »Fortune« je obelodanil v svojih novembarskih številki pregled vojnega gospodarstva. Angleška industrija — tako piše omenjeni list — dela s stroji, ki jih je dobavila Amerika. Po vojni Anglija ne bo imela zadostnega kapitala. Zadožitev Anglije je strahoviča. Za sedaj znaša 17 milijard dolarjev. K temu je pa treba prileti še izgube v prekomorskih vrednotah in zadožitev napram dominijonom. Anglija je morala v tuzemstvu prodati skoraj za milijardo dolarjev delnic. Poldrugo milijardo dolarjev dolguje Anglija Indiji, Južni Afriki in Argentini. Dohodki, s katerimi je Anglija prej plačevala svoj uvoz, so zelo skopneli. Če bi hotela doseči izravnavo, bi morala Anglija povečati svoj izvoz napram izvozu pred vojno za celih 50 odstotkov.

Grof Ciano v zaporu. Kakor poroča turška »Stampa«, je bil nekdanji zunanji minister in poznejši poslanik pri Vatikanu, grof Ciano, aretiran. Odvedli so ga v ječo v Veroni. To vest je potrdil republikanski list »Popolo« v Paviji.

Izd volitev Švic. Pri volitvah za švicarski narodni svet, so pridobili socialdemokrati 11 mandator. Sedaj jih imajo 56, prej 45. Liberalci, ki so bili doslej največja stranka, so izgubili dva mandata, in jih imajo sedaj samo še 47. Katoliški konzervativci so izgubili 1 mandat, in jih imajo 42. Kmečko-meščansko-obrtne stranke je pridobila 1 mandat (23 mandator). Liberaldemokrati so ohranili svojih osem mandator, dočim so demokratice izgubili 1 mandat, tako da jih imajo same 5. Duttweiler-jevi »neodvisni« imajo sedaj 6 mandator, prej so jih imeli 10. Takozvani »divjaki« so narasli od 4 na 6 mandator. Vseh švicarskih poslancev je 194 napram 167 prejšnjega narodnega sveta. Zvičano število je posledica porasta prebivalstva v posamičnih švicarskih kantonih.

V Alžirju so proglasili »sovjetsko republiko«. Na nekem komunističnem zborovanju v Alžirju, katerega se je udeležilo kakih 5000 oseb, so proglasili takozvano alžirsko republiko. Zborovanje se je vršilo pred veliko alžirsko džamijo. Po zborovanju so odšli zborovalci v povorki pred guvernerjevo palačo, kjer so De Gaulle-u predložili svoje zahteve. Med korakanjem je prišlo do spopada s policijo. Trije komunisti so bili ubiti, 14 pa je bilo ranjenih. Komunisti so nato izdali proglas, v katerem zahtevajo brezpogojno »čiščenje« v alžirski policiji.

Quisling o borbi Evrope. Norveški ministriški predsednik Vidkun Quisling je imel v Holmestrandu pred organizacijo Hird pomemben govor. V svojem govoru je orisal načela evropske eksistenčne borbe ter je kar uvodoma omenil, da se iste sile, ki so pahnile svet v vojno radi Danziga in koridora, danes pripravljene, izročiti vso Evropo boljševizmu. Te sile, ki so se imenoval »zaščitnice« malih narodov, podpirajo danes boljševiška stremeljenja. Pri tej priliki se je izkazalo pred vsem svetom, da njihovi hlinjeni argumenti niso nič drugega kot goljufija. V protislovju z Anglijo in Ameriko se borimo — tako je izjavil Quisling — za evropski novi red. Nasprotniki Evrope pa so stari kontinent samo razjedinevali, sejoč med narode sovraštvo, da bi tako lažje zadostili svojim denarnim in gospodarskim interesom. Ne ozirajoč se na kulturne vrednote in interese posameznih narodov, so strmele te sile po svetovnem gospodarstvu. Kdor presoja današnji položaj s pošteno voljo, bo moral priti do takega zaključka. Zdej gre za to, da dobi Evropa mir in varnost. Na tej podlagi bo zgradila bogato kulturno in nacionalno življenje.

Zaplemba posestev italijanskega razkralja. Italijanska fašistično-republikanska vlada v Benetkah, je sklenila razlastitev vseh privatnih posestev ubežnega razkralja Viktorja Emanuela, in sicer radi veleizdaje, ki je je bil izvršil.

Rooseveltov ultimatum stavkajočim rudarjem. Prezident Roosevelt je stavkajočim rudarjem ultimatum, v katerem jih poziva, naj sprejmejo mezdne predloge vojnega delovnega urada, ker bodo sicer sledili ostrim ukrepom.

Srečna in vesela vzgoja spodnještajerskih otrok

Popis veselega poldneva v krogu malih Edlingerjev

Aufnahmen: Weißensteiner (1), Keck (1)

Kinder drehen sich in frohem Reigen

Vsi se zavedamo, da je usoda ljudstva odvisna od njegove mladine. Kakor se fante in dekleta vzgoji, takšni so potem v življenju kot moške in žene v izpolnjevanju svojih dolžnosti napram svojemu narodu. Zato je bila tudi organizaciji Steirischer Heimatbund najvažnejša naloga, da je v domovini vrnjeni Spodnje Štajerski, ki se je 23 let uklanjala tujemu gospodarstvu, takoj prevzela, počenši pri zibelkah, varstvo in vzgojo mladine v svoje roke. Zato stoji vrsta službenih mest organizacije Steirischer Heimatbund že od prvega dne, spodnještajerskim materam in otrokom z nasveti in dejanji ob strani ter se pri tem trudi, da se začne nacionalistična vzgoja že pri malem otroku. To delo, ki ga opravljajo že nad dve leti žene in Jugendführerji obojega spola, je rodilo že prve uspehe.

Kakor znano, zajamejo otroški vrtci otroke od treh do šestih let, desetletne pa prevzame mladinska organizacija Deutsche Jugend. In kaj delajo malčki med šestim letom? Ali ni tukaj vrzel v vzgoji? Ne, še dolgo ne! Fante in dekleta teh let združuje Amt Frauen v otroške skupine, kjer uživajo nadaljno vzgojo, pripravljajo jih za službo v Deutsche Jugend. Mladina prebija ta leta v veselih igranjih, šolah, telovadbi in veselem petju. To so ure prave otroške dobe, ki jih nikdar ne pozabi in ki, bi jih doma v družinskem ognjišču radi prevelike zaposlenosti staršev nikdar ne mogla v taki meri uživati.

Nedavno tega sem imel priložnost obiskati skupino otrok v Edlingen-u v rudarskem Kraisu Trifail ter s tamkajšnjimi otroci prebiti en popoldne. Na nekoliko zvišenem prostoru poleg šole stoji poslopje Amta Frauen. V prvem nadstropju se nahajajo prostori ene Kindergruppe ali skupine otrok, medtem ko se nahaja druga v kraju Loke. Obe skupno štejeta 37 otrok. Ker je pa povpraševanje po sprejemu otrok vedno večje, se bo Leiterin morala pobrigati in odločiti za ustanovitev in otvoritev dveh nadaljnjih Kindergruppen.

Ko sem se približal hiši, so fante in dekleta z otroško nepotrpežljivostjo čakali na začetek Heimstunde. Ko so opazili obe »teti«, ki sta mene spremljali, so jim pritekli nasproti in takoj nas je mladina zaokrožila.

Otroci so sedaj začeli povpraševati, kaj se bo danes igralo in če sploh smejo brkljati in če res pride Kasper, ki je s teto Mitzi že odpotoval iz Marburg-a. Neumorno sledijo vprašanja, ki jih spremljajo pričakujoče mlade oči. Veselo in radovedno se nato poda vse v prostore Kindergruppe, od katerih tvori prvi garderobo in umivalnico. V tem prostoru so stene okrašene z malimi pestrimi in prijazno izgledajočimi pravljicnimi slikami in lesenimi podobami, ki jih je rezljala teta. V kotu je velika umivalna miza s ščami in brisačami. Soba, ki je priključena

prvem prostoru, služi otrokom za bivanje. V isti stojita dve mizi s klopni in veliko igralno omaro, nadalje cvetlice in slike, kar vse priča o nežni roki gospe, ki vodi tukaj svoj lep urad. Mnogo prostih ur daruje ta žena, ki je soproga nekoga inženjerja, rudarskim otrokom Edlingen-a in res je lahko ponosna na svoje sedanje uspehe. Hvalni pogledi in nezvezanost malih ji je najlepše priznanje.

Pred začetkom prireditve Heimstunde se postavijo otroci pred Führer-jevo sliko ter pozdravijo moža, ki se mu imajo zahvaliti za vse lepote, ki so je otroci deležni. Nato pa teta lepo in čedno vpiše v knjigo vse tiste malčke, ki so prišli k prireditvi. Redko se dogodi, da bi kakšen malček manjkal, ker vsi bi si radi zaslužili značko Kindergruppenabzeichen, ki jih pa dobijo samo tisti, ki redno obiskujejo prireditve Heimstunden.

S tem je bil podan uvod k prireditvi sami in že nastopijo otroci v krogu k priljubljenim telovadnim vajam, katerim se nato priključijo razne igre. Petalnovemu boju, pri katerem se večkrat izkažejo dekleta močnejša od fantov, sledi igra v spretnosti. Tako sledijo in se menjajo po vrsti igra za igro vmes pa se sliši glas: »Häschen in der Grube saß und schlief — armes Häschen bist du krank, daß du nicht mehr hüpfen kannst?«, to se pravi: »Zajček je v jami sedel in spal — ubogi zajček, si ti bolan, da ne moreš več skakati?« In nato se začne skakanje, da je veselje. Iz mladih grl se nato čuje: »Ist die schwarze Köchin da...?«, »Je tukaj črna kuharica?« in pri tem se vrti cela družba v veselem plesu, ki noče končati.

Teta Mitzi iz Marburg-a je malim plesalcem pokazala novo pevsko igro »So geht das Laternenanzünden« (Tako se prižiga svetiljka) in že se vrtijo zopet vsi v krogu. Veselje o tej novi igri ni bilo ne konca in ne kraja.

Nato se je uvedlo kratek prestanek, ki se mu pravi »Kunstpause«. V tem času nam mali poročajo o nedavno v Edlingen-u prirejenem Kinder-nachmittag-u, ki je še danes vsem v prijetnem spominu. Takrat so tete uredile letni sejem, kjer so je lahko »kupilo« mnogo lepih stvari. Določene so bile tudi nagrade, med katerimi je akvarij predstavljal največjo in najbolj željeno. Takrat je bilo veselo in še danes otrokom bleščijo oči, če o vsem tem govorijo. Prav posebno ponosni so na to, da so takrat tudi svojim mamicam in atekom lahko pokazali, kako lepo in veselo je v Kindergruppenah. Domov so takrat odhajali šele, ko so se na nebu videle že zvezde.

Zanimalo je pripovedovanje tete o velikem uspehu razpošiljanja otrok, pri katerem so prvič tudi otroci Spodnještajerske bili gosti boterskih Kreisov na Zgornjem Štajerskem. Tovariško delo štajerskih in spodnještajerskih Kreisov je tudi tukaj rodilo zadovoljive uspehe, da je moglo 192

otrok iz Kreisa Trifail Kreisom Leoben in Weiz oditi v goste. Otroci so se vrnili okroglih obrazov, s povečano telesno težo, z darili in polnimi kovčegi kot najmlajši gosti iz Spodnje Štajerske, zopet v svojo domovino. Malčki so celo za svoje drage mamice prinesli lepa darila iz Zgornje Štajerske.

Tudi o napredku v pogledu znanja nemščine je teta lahko poročala razveseljivo in zadovoljivo. Naglasila je tudi, da imajo rudarji razumevanja za stremjenja in cilje ureditev Kindergruppen. Prav radi pošiljajo svoje ljubljence k teti, ker vejo, da so v dobrih in skrbnih rokah. Obe teti pripovedujeta o svojih zaščitencih, ki jih obžavajo, še mnogokaj, toda otroci postajajo nepotrpežljivi.

Sedaj pride brkljanje. Pri mizi sedijo fante s čopiči in žagicami ter slikajo in žagajo. Kar zraven je pa bolj živahno. Tam rezljajo male gospodične verige iz papirja ter pripravljajo potrebe za božično drevo. Veselo ropotanje napolnjuje prostor, tete so enkrat tu enkrat tam, kjer je pač treba nekaj pomagati ali pokazati. Teta »Keck«, ki je mati treh sinov, od katerih sta dva pri vojakih, eden pa v Reichsarbeitsdienstu, pozna vsako delo, ki zanima take »smrkavce«. V krogu teh malčkov doživlja ponono dobo svojih sinov in zna ceniti lepote teh doživljanjev.

V času, ko je pri obeh mizah pridno delovanje, smo si lahko ogledovali s prav posebnim ponosom razkazana dela otrok kakor škatlice za cigarete, mape za pisemski papir in veliko drugih drobnarij, ki grede navadno z malim spremnim pisemcem in veliko pozdravov iz Kindergruppe Edlingen na fronto za može iz Edlingen-a, ki kot vojski branijo našo veliko domovino, v znak, da so njihovi sinčki in hčerkice v dobrem varstvu. Prav posebno ponosni so pa vsi na najnovejšo darilo, ki ga šele izdelujejo. Z veliko vnemo prirezujejo plošče, nato jih polirajo ter nalepijo s slikami lepih krajev v domovini, da jih bodo nato kot pozdrav poslali na fronto. Na ta način pritejajo otroci doraslim veliko veselja.

Kar na enkrat so vsi otroški pogledi usmerjeni na teto iz Marburg-a, ki ima opravka v svoji torbi, ki jo je prinesla seboj. Nekaj mora na tem gotovo biti, saj drugače ne bi visela zavesa na vzhodnih vratih. Kaj pa če je prišel Kasper? In že so brkljaška dela v omari in klopi razdeljena. Kakor v kakšnem pravem gledališču sedijo fantiči in deklice v svojih »sparteknih« in »lozih« sedetih ter čakajo, kaj bo prišlo. Na obrazih se je videlo napeto čakanje in ko se je res pojavil Kasper, so male rokice ploskale od veselja, da so vsi skupaj skoraj pozabili na petje pesmi, ki bi se je moralo ob pričetku predstave zapeti. Ko je potem Kasper ukradeno princeso rešil iz rok druge roparja, je bilo kričanje, ki se ga je je težko ustavilo. Kasper je le težko pomiril »množico«, obljubil je pa, da bo kmalu zopet prišel v Edlingen ter je v zastavo pustil za enkrat tam svojega Seppa. S tem se je dvorana zadovoljila, ki je pa težkega srca sprejela k znanju, da je predstava končana.

Hitro so tudi nam doraslim minule ure v krogu te mladine. Tudi tokrat so že sijale zvezde na nebu, ko sem zapuščal Kindergruppe. Otroci so pa veseli o vsem, kar so videli in doživeli, hiteli proti svojim domom. Zamišljeno sem gledal za njim ter ugotovil, da nam pri taki mladini ni treba imeti skrbi za našo bodočnost.

Norbert Jedlitsch

□ Srbija se bori proti boljševizmu. V listu »Novo Vreme« je obelodanil srbski ministrski predsednik general Milan Nedić oklic, ki se bavi s nevarnostjo boljševizma. V zvezi s to nevarnostjo je general Nedić zahteval tudi zadržanje Srbije. »Srbij — tako piše in povdarja general Nedić — so sovražniki komunizma, ostati hočejo samo in nič drugega kot Srbi. Boljševizem nima nič skupnega s srbskim duhom in s srbsko civilizacijo. Srbski narod se bo boril z vsemi sredstvi proti boljševizmu za ohranitev rodbine, doma in vere očetov. Nepremagljiva nemška vojska bo skrbela za to, da se najnovejše pustolovščine in računi Anglo-Amerikancev in boljševikov ne bodo uresničili. Danes pozna Srbija samo eno fronto: srbsko protiboljševiško fronto, ki je napovedala boljševikom borbo do uničenja.«

O pošiljanju vojno poštinih paketov za božične praznike

Svojci pri oboroženi sili se nahajajoča vojakov in vseh pri oboroženi sili se nahajajočih in uslužbenih oseb, ki imajo številko vojne pošte, to je Feldpostnummer, so že meseca oktobra od svojih dragih iz rezalnih front dobili dovolilne znamke za pošiljanje paketov v mesecih novembri in decembru t. l. Najkasneje do 30. novembra 1943 morajo biti vsi paketi, ki so namenjeni za vojake, pri pošti. Paketi, ki tehtajo do 1 kg se sprejemajo na podlagi ene dovolilne marke in ene pisemske znamke za 20 Rpf. Paketi nad 1 kg do 2 kg morajo imeti dve dovolilni marki ter eno pisemsko znamko po 40 Rpf.

Oblasti, tvrdke itd., ki hočejo svojim tovarišem na frontah poslati božične pakete, morajo od istih iz fronte, ali pa od njihovih družin v domovini zahtevati dovolilne znamke ali pa priložiti svoja darila pošiljkam, ki jih odpošljejo družine. Pri najboljši volji ni bilo možno v tem pogledu urediti kaj drugega. Vojaki na frontah, ki imajo svojce, so dobili poziv, da pošljejo svoje dovolilne znamke svojim pristojnim Ortsgruppen, da se jih domovina lahko za Božič spomni.

Da se bo odprema božičnih paketov lažje razvijala, se morajo uvesti v vojno poštnem prometu gotove omejitve, ki bodo veljale samo za bodoče štiri tedne. Pisemski promet ne bo omejen. Pisemske pošiljke do 200 g, dokumente v enem komadu do 100 g ter časopise do 100 g se bo odpremljalo kakor normalno. Zato je pa pošiljanje privatnih vojno-poštinih pošilk do 100 g ter pošilk v obliki paketov brez dovolilnih znamk med 10. novembrom in 30. januarjem 1943 na naslove vojnih pošt ustavljeno.

Od 1. do 25. decembra 1943 se pa privatnih vojno-poštinih paketov in paketom podobnih pošilk sploh ne bo sprejemalo. To velja tudi za privatne pošiljke članov posad, ki so doma iz Reicha in ki nosijo v svojih naslovih opombo »Durch deutsche Feldpost«.

Ta določila se ne nanašajo na vojaške oblasti in tudi ne na poslovne pošiljke v prometu z opombo »Durch deutsche Feldpost« ter na časopisne pošiljke od strani časopisnih založništva.

V nedeljo, 7. novembra 1943

Je Opfersonntag za Kriegswinterhilfswerk, to je hišna zbirka za vojno zimsko pomoč. Spodnještajerci lahko želite se s svojimi prispevki tudi tokrat, kakor ste se še vedno!

POZOR!

* Razsvetljava trgovskih in prodajnih prostorov. V svrhu lažjega opravljanja poslov, je normalna razsvetljava po lokalih, ki ležijo v pritličju, dovoljena do 19. ure. Če bi pa zatuli sirene »talski alarm«, je ta ugodnost brez veljave in se mora nemudoma zatemniti vse, kar sveti in meče svetlobo na zunan.

* Ulična in cestna razsvetljava. Uvedba novega časa v zatemnitvi je spremenila tudi čas ulične in cestne razsvetljave. Sedaj se točno ob 20. uri ugasne vsa cestna in ulična razsvetljava. Prebivalstvo mora pri tem upoštevati, da gre za njegovo zaščito pred sovražnimi letali. Cestno-ulična razsvetljava pa naj služi vsem za vzor in opomin, da se je po hišah in stanovanjih ravno tako točno in strogo držati predpisov o zatemnitvi, kakor se jih držijo mesta in trgi za svoje ulice, ceste in trge.

Junaštvo Spodnještajercv v svetovni vojni

Bilo je septembra 1917, ko sem na jugozapadnem bojišču zapisal v svoj dnevnik sledeče:

V častniški obednici je bila danes častna poveljstva proslava odhajajočega poveljnika bataljona, majorja Aleksandra Vlad-a. V tovarski skupnosti je častnik bataljona v primernem poslovnem govoru olepšal prireditve ter izvajal sledeče:

»Moji gospodje častniki in tovariši! Te dni odhaja iz naših vrst naš strumen in hraber bataljonski poveljnik. Pod njegovim poveljstvom je bil naš bataljon deležen najvišjih časti, ki jih je sploh možno doseči. Naš spodnještajerski k. k. Freiwilliges Schützenbataillon Marburg IV, si je posebno na Grmadi, pri Devinu, Sv. Ivanu in ob reki Timavi priboril tako velike uspehe z orožjem, da se ga mirno lahko uvrsti med najboljše in najbolj junaške in odlikovane vojaške enote naše velike domovine. Vsi častniki, podčastniki in moštvo so bili odlikovani za hrabrost. Junaška dela bataljona so bila imenoma opisana in imenovana v vojnem poročilu šefa avstro-ogrskega generalnega štaba, to je, čast in priznanje, ki so ga deležne prav redke formacije. Ponosni smo lahko tudi na željo, ki jo je bataljon izvedel od višjih poveljstev, da bi, bataljonski častniški zbor predlagal svojega poveljnika za najvišje vojno odlikovanje, in sicer za red Marije Terezije. To pa še ni vse. Sam vladar naše mile domovine je kot vrhovni poveljnik armade in mornarice nekaterim najhrabrejšim častnikom in strelcem osobno pripel na junaška prsa odlikovanja za hrabrost. Vse to so neizpodbitni dokazi, da je naš sposoben bataljonski poveljnik z našimi mladoletnimi spodnještajerskimi prostovoljnimi strelci izvedel izredna junaštva in velike strategične uspehe. Naš major je v rezervnih postojankah bil vedno izredno strog, pri tem pa nad vse pravičen poveljnik. V bojih med desetimi bitkami ob Soči pa ni niti opazil nevarnosti, ki so pretile njegovi osebi. Povsod in vedno je kazal le svojo veliko energijo, vztrajnost ter strategično in taktično znanje. Naši za boje vedno neverjetno navdušeni, neustrašeni, vse riskirajoči spodnještajerski prostovoljni strelci si v bojih niso mogli želeli boljšega poveljnika, kakor je bil naš junaški major. Častnikom in moštvo je bil vedno dober tovariš in predpostavljani, v bojih pa srčen in duhaprisoten poveljnik. V največji nevarnosti je s pomočjo svojih častnikov in podčastnikov vodil bojaželjne in navdušene spodnještajerske prostovoljce od zmage do zmage. Le frontnemu častniku od pet do glave, kakor je major Vlad, je kot poveljniku spodnještajerskih prostovoljcev, ki se jih je celo v prednjih bojih črtati moralo zdrževati, da niso prostovoljno prehajali v preveč riskantne gape na nož in z ročno granato, bilo mogoče doseči uspehe, kakor jih je dosegel naš bataljon v deseti bitki na Soči. Bataljon spodnještajerskih mladoletnih fantov k. k. Freiwilliges Schützenbataillon Marburg IV, major Aleksander Vlad ter deseta bitka na Soči predstavljajo junaštvo in heroizmo, ki ga bo šele zgodovina pravilno ocenila.

Kot govornik bataljona, se poslavljajočemu poveljniku zahvaljujem za vso njegovo, našemu bataljonu namenjeno koristno delovanje in odlično poveljevanje ter mu v imenu vseh častnikov in vsega moštva želim na njegovem novem službenem položaju prav obilo vojne sreče ter skrajšajočo podelitev zasluženega najvišjega odlikovanja, za katerega ga je častniški zbor predlagal, to je, Orden Marije Terezije, ki ga bo uvrstil med tiste maloštevilne vojaške plemenitnike, ki so prvi med najboljšimi.

Istea dne se je major Vlad v bataljonskem povelju poslovil od svojega bataljona kakor sledi: »Imenovan poveljnikom cesarskega in kraljevega 3. poljskega lovškega bataljona, zapuščam po enoletnem službovanju vašo sredino. V tem času ste v mirnih in bojevnih postojankah z neoporečno disciplino, odličnega duha, z neustranim junaštvom ter z vašimi odličnimi vojaškimi vrtilinami ustvarili povezanost ki bo trajala za vedno. Moja zahvala častnikom in strelcem ostane v mojem srcu neizbrisna in v mojih mislih nepozabna. Čuvajte si duha, ki ste ga prevzeli od svojih prednikov, neujte ga vedno v blagor vas samih, našega vladarja in vaše lepe, zelene Spodnje Štajerske. Ostanite vedno moji pridni štajerski fantje (Steirerbuben)! Bog naj vas blagoslovi in vodi. To Vam kliče poleg želje za popolno vojaško srečo vaš odhajajoči poveljnik major Aleksander Vlad.«

Les in njegova uporaba

Odkar obstoja človeštvo, mu je bil les koristen in važen material. Že prvi začetki zgodovine človeštva poznajo les, ki je takratno primitivno živim ljudem služil za graditev bivališč, utrb, izdelavo orodja, orožja in za kurjavo. Kmalu po istem je človeštvo začelo vsesplošno kuriti z lesom. Les je potem stoletja in stoletja služil v glavnem kot kurilna snov. Tema se ni čuditi, ker je obiljenost sveta bila takrat bolj redka, gozdov pa seveda veliko več, kakor kaj drugega. Sekanje in krčenje gozdov se ni nikjer veliko videlo. V Evropi je potrošnja lesa šele v sredini minulega stoletja postala tako velika in gozdovi tako redki in posekani, da je bilo treba začeti uvažati les iz držav, ki so bile še bolj bogate na gozdovih. Razvoj rokodelstva, obrtništva in industrije vseh vrst je v teku zadnjega stoletja uporabo lesa zelo dvignil. Les, ki so ga požrle stavbe za gradnjo velikih mest kot stavbní les, les za pohištvo, les za mostove, drva za pogon strojev in drva za ogrevanje, je pomen potrošnje spravil na višino, kakor pri nobeni drugi tvarini.

Razvoj moderne kemije je našel za les popolnoma nove možnosti predelovanja. Komaj pred kakimi sto leti je nek. Nemec odkril, da se les lahko uporablja za izdelovanje papirja. Razvoj tega izuma in njegova izpopolnitev je v par desetletjih dosegla to da je postal les edina surovina za izdelovanje stanične volne poleg produkcije papirja. To je omogočilo dvigniti in izpopolniti izdelovanje tekstilij iz lesa v neverjetno višino. Mi vemo, da izdelujejo danes svilo in stanično volno v vedno večjem obsegu iz lesa, in so ti izdelki tako dobre kakovosti, da prenesejo vsako primerjavo in konkurenco z naravno svilo,

volno ali bombažem. Pri tem pa ne gre mogoče za kakšno nadomestke, ker je svet zapleten v vojno, temveč za polnovredno fabrikacijo, ki se bo držala in širila tudi po vojni.

Iz iglastega drevja manjše vrednosti, je razen povedane uspelo izdelovati tudi krmilna sredstva in krmilni sladkor, kar se že uporablja kot dodatek k drugim krmilnim sredstvom.

Les nam daje tudi spirit. Spirit, ki ga izdelujejo iz lesa, se meša med bencin, ki slednjega izpopolnjuje in izboljša.

Pri izdelovanju celuloze iz lesa, nastane nek odpadni produkt, ki mu pravijo Sulfat. Iz sulfata izdeluje moderna industrija dober krmilni kvas, ki je kakovostno na visoki stopnji. Iz sto kilogramov suhe lesne substance se pridobi 25 kg prvovrstnega kvasnega krmila, ki vsebuje 50 odstotkov beljakovin. Ta nad vse okusen kvas je veliko vreden v prehrani ljudi in živali, ker se ga lahko dodaja vsaki hrani in vsaki krmli.

Novejši način uporabe lesa je, spreminjanje istega v plin, s katerim se hrani generatorje na motoriziranih vozilih. Les je s tem postal nadomestilo za bencin. Ki je tudi cenejši od bencina. Namesto liter bencina, zadostuje dva in pol kilograma lesa.

Najnovejši produkt, ki se izdeluje iz lesa, je grozdni sladkor. Izum izvira od nekega francoskega kemika, ki je prvi ugotovil, da se lesna celuloza lahko spremeni v grozdni sladkor. Pri tem je šlo samo za znanstveni poskus v laboratoriju leta 1912 sta pa Nemca dr. Regius in dr. Scholle ta francoski izum izpopolnili in ga uvedla v industrijsko izdelavo. Inicijativa štiriletnega gospodarskega načrta nacionalsocialističnega gospodarstva je pa dala možnost za rešeno in velepotezno fabrikacijo po tem res najboljšem načinu izkoriščanja lesa kot surovine.

Lastensegler im ständigen Training

Von Kriegsberichterstatter Karl-Heinz Maciozek.

Der Lastensegler hat sich als ein Flugzeug von hervorragenden Flugeigenschaften bewährt. Ihr Einsatz erfordert beständiges Training denn ihre Eigenart erfordert besondere Berücksichtigung, da sich äußerst starke Kräfte auf die weit ausladenden Tragflächen auswirken, wenn die Motormaschine mit 100 Stundenkilometern in den Luftraum rast und die Segler im Schlepp dieser starken Motormaschinen auf Höhe und über Land gehen, sich zur gegebenen Zeit ausklinken und mit ihrer kostbaren Last den befohlenen Landepunkt anschweben.

PK. Auf einem Fliegerhorst im besetzten Westgebiet liegt eine Gruppe eines Luftlande-Geschwaders, eine Gruppe der Lastensegler. Hundert und tausendmal haben die Männer am Steuerknüppel dasselbe Manöver vor dem Einsatz geschult und im Einsatz bestätigt, und hundert und mehr Mal flogen sie es nun wieder in den Wochen der abwartenden Ruhe, die sie auf diesem Fliegerhorst in Südfrankreich liegen.

Es ist eine eigene Fertigkeit, die unermüdlicher Übung und großer Erfahrung bedarf, ein LS im Schlepp zu fliegen. Alle Sinne gespannt und wohl vertraut mit den starken Kräften, die neben der Anzugsgewalt der Motoren im Äther auf das LS viel stärker als auf die Motormaschine einwirken, muß der Flugzeugführer seinen Vogel meistern. Im Auf und Ab der Luftströmungen schwingt die Motormaschine vom mal auf, mal nieder. Leichte Böen haben auf den zweimotorigen Koloss aber scheinbar keinen Einfluß. Der Kleine dahinten aber hat sich mit diesen oft rücksichtlosen Naturgewalten umso härter auseinandersetzen, und sein Flugzeugträger hat ihnen mit dem sicheren Griff am Steuerknüppel zu begegnen.

Unter uns der Ausklinkpunkt.

In das Dröhnen der Motoren mischt sich das Brausen und Kantern des eigenen Flugwindes. Für den Leuten ist es unheimlich, dieses, mit Riesenkräften tobende Zerren, das mit harten Griffen Tragflächen und Verpannung faßt. Wenn das Wetter besonders bockig ist, daß unser Vogel oftmals zu einem wilden Tanz hinter der unerlöschlich vorwärtstretenden Motormaschine ansetzt, dann spürt man die sichere Kraft, mit der die weit ausladenden Tragflächen den jähen Fall abfangen. Man muß immer und immer wieder, bei jedem Wetter, durch das unser Vogel fliegt, einsteigen! Nur die Übung und der immerwährende Umgang mit ihm macht ihn uns vertraut. Dann wird das Donnern und Knattern und Brausen während der Schleppfahrt zur vertrauten Melodie, wie die Ruhe in dem Moment, wenn sich das LS gelöst hat und zum freien Segelflug ansetzt.

Unter uns der Ausklinkpunkt! Da ist die Eisenbahn und dort die Flußkreuzung. Es ist so weit. Ein kleiner harter Ruck, wir schweben. Jäh stoßen die Motormaschinen unserer Kette nach unten. Jetzt kommt das eigentliche Erlebnis nicht zur, sondern auch die eigene Aufgabe des LS-Führers. Zielenflug über eine viele Kilometer weite Strecke zum befohlenen Landungspunkt. Er hat die Sicht, hat die Karte und die Instrumente, die ihm Flugeschwindigkeit, Flughöhe, Kompaßrichtung, Lage der Maschine und viele andere Dinge mehr anzeigen. Auch dieses feine Rauschen, das mit der Fahrt mal stärker und mal schwächer wird, ist uns vertraut. Der Erden-schwere, der erstaunt nach oben schaut, hört es als einen ganz hoch singenden Ton. Singende Vögel ziehen sie über den bunten weiten Teppich der Felder, die schauen hinein in die wilden Karste der Höhenzüge, verfolgen die zerklüfteten, ausgetrockneten Flußläufe.

Sekunde um Sekunde fallen wir etwas. Das feine, fast instinktive Gefühl des erfahrenen Führers, der den Vogel mit den Fingerspitzen in den Wind spielt und mit harter Faust durch die bockigen Böen zwingt, der die Gefahr der Steilkurve so gut kennt wie ihre Vorteile. Gefühl und Erfahrung sind es, die im rechten Moment des Ansetzens zur Landung befehlen, die den Steuerknüppel in den entscheidenden Sekunden so führen, daß sich unser Vogel nicht in der rasenden Fahrt zur Erde, auf die Schnauze stellt, sondern im schönsten Gleitflug, in ruhigem Ausschweben Bodenberührung bekommt. Auf dem

Bilder aus dem Kriegsgeschehen

PK-Kriegsbericht Heuberg (H-Sch) Deutsche Truppen beim Übersetzen über die Straße von Litz Ganz ohne seitlichen Besuch* so dieses Übersetzen ist nicht vor sich geht - Fliegeralarm! Deutsche Flugzeuge mit dem Führerbetrieb stören.

PK-Kriegsbericht Wisniew (Scherl) Kamerad Soeben ist der deutsche Grenade durch eine feindliche Granate verwundet worden. Die Kameraden der Verletzten die erste Hilfe auf einer behelfsmäßigen Trage wird er zum Verbandplatz geschafft.

PK-Kriegsbericht Hermann (Sch) Auf dem Wege zur Ausgangsstellung Gruppenweise verläßt der Zug den Bereitstellungsplatz, um sich in die befohlene Ausgangsstellung zu begeben

Eine erfolgreiche Kette Fast gleichzeitig hat jeder dieser Männer einen Gegenluftkampf erledigt. Sie melden sie den Erfolg ihrem Gruppenkommandeur

PK-Kriegsbericht Knobloch (Sch) Drüben ist noch alles ruhig Deswegen können dieser Kompanieführer und der vorgeschobene Beobachter der Artillerie bei ihrem Gespräch die Köpfe ruhig über den Graben herausragen lassen.

Fahrwerk rollt oder auf der Kufe schiebt und steht.

Mit Begeisterung am Werk. Das ist der Flug. Zu seiner zuverlässigen Erfüllung aber gehören hundert und mehr Voraussetzungen. Die Arbeit der ersten und zweiten, und weiß ich, wievieler Warte. Die unermüdete Sorge der Prüfmeister, der Werkmeister u. Oberwerkmeister, der Werkstättenbelegschaften, der vielen, vielen, zumeist jungen Menschen, die die Begeisterung zum schönsten Menschenflug, zum Vogelflug nun auch als Soldaten zu der entsprechenden Waffe geführt hat. Mehr als im alltäglichen Begriff liegt, fordert man von ihnen Hin- und her bis zur 24. Stunde des Tages. Mit ihren kundigen Händen und Werkzeugen tasten sie die singenden Vögel im Horst ab, sie beheben die Schäden, sie pflegen und hegen. So sind die Männer im Horst der singenden Vögel. Sie bekennen sich oft zu dem Kernsatz dieses Krieges: Daß der Tag 24 Stunden hat. Die sind zum Arbeiten da. Der Rest aber gehört dem Schlaf.

Deutsche Schnellboote immer offensiv

Von Kriegsberichterstatter Helmut Peterson.

In der Nacht zum 25. Oktober ging ein deutscher Schnellbootverband an die englische Ostküste vor. Er traf dabei auf eine äußerst heftige britische Abwehr durch Zerstörer und Kanonenschnellboote. In erbitterten Artillerieduellen erlitten die Engländer hohe Mannschaftsverluste. Ein Bewacher wurde torpediert, dessen Überlebende als Gefangene eingbracht wurden.

PK. Drie grauen Molennarven haben uns in die fast unbewegliche See entlassen. Wir jagen durch den Wind, einen breiten kochenden Schaumschweif hinterlassend. Wir jagen wieder! Heute nacht geht es an Englands Ostküste! Es dümmert gar nicht - so scheint's; denn plötzlich stellen wir fest, daß es dunkel geworden ist. Und nun tasten sich wieder die Doppelgläser über die See, kein Grad der Windrose bleibt unbeobachtet. Anstrengung ist dieses beharrliche Absuchen der Ausgucksektoren. Die scharfen Nachtgläser ermüden die Augen. Da müssen wir hin und wieder das Doppelglas herunter nehmen und die Augen schonen.

Wer zuerst schießt, der schießt zuerst, und wer zuerst schießt, der ist besser daran. Zudem wissen wir, daß wir auf einen zähen Gegner treffen werden. Wir wissen aber auch weiter, daß wir seine Kanonenboote nicht scheuen und einem artilleristisch weit überlegenen britischen Zerstörer keine Antwort schuldig bleiben. Im übrigen herrscht freie Jagd! Die Sicht wird allmählich besser, und die Sterne, die bislang trübe hinter einem dünnen Dunstschleier zu sehen waren, flackern inmitten vielzackiger Strahlenkronen.

Die Stunde ist da. Eine neue Fahrstufe und die Grupplierung kündigen sie an. Mit den ersten Leuchtgranaten, von britischen Zerstörern gefeuert, hat sie geschlagen. Die meisten Leuchtgranaten krepieren hoch über der Wolkenuntergrenze. Brennen unseren Kameraden dennoch lange genug: Ein Feuerwerk nimmt seinen Anfang. Wir wissen, was wir zu tun haben. Der Kommandant gibt seine Befehle zum Maschinentelegraphen, als wäre es die friedlichste Sache der Welt, die wir vorhaben. Wir staffeln uns mit geringer Fahrt an den Zerstörer heran. Plötzlich auch über uns die dumpfen Schläge der Explosionen. Einen Augenblick wird der Zerstörer sichtbar. Schadel! Zu weit noch!

Wir müssen achtgeben, daß wir nicht von zwei Seiten gefaßt werden. Nachdem wir eine Strecke gelaufen sind, gehen wir in Wartestellung. Das dauert nicht lange, da brechen wir zu neuem Anlauf auf. Kaum haben wir die Fahrt aufgenommen, krachen über uns die Leuchtgranaten eines Zerstörers. Und wir fahren gerade unter diesem vermaledeiten Fächer von Magnesiumlicht. Immer neue Lichter entfalten sich nach harten Schlägen über uns. »Nebel!« Mit äußerster Kraft laufen wir ab, um aus dieser Festbeleuchtung herauszukommen. Es ist fast taqhell. Schneeweiß leuchten unsere Boote, die auf rauschenden Schaumbahnen die wulstigen bläulichweißen Nebelschwänze zu schleppen scheinen. Der Zerstörer schießt aus allen Geschützen und Maschinen-

PK-Kriegsbericht Schmidt (Sch) Straßenkampfübung am Atlantikwall Der gewaltige Atlantikwall ist kein totaler Mechanismus. Seine riesigen Befestigungsanlagen sind besetzt durch eine glänzend geschulte Truppe, die jedem Angriff des Feindes ein blutiges Ende bereiten würde.

PK-Kriegsbericht Hütteldreier (Atl-Sch) Flugzeugträger »Aquila« in einem italienischen Hafen sichergestellt Auch dieser Flugzeugträger sollte von der Verräterclique Badoglio in die Hände gespielt werden.

PK-Kriegsbericht Schaaf (Sch) Abschuß Wieder einmal hat die Bordflak einer deutschen Marineeinheit einen Amerikaner zur Strecke gebracht. Mit dem Zwillinggeschütz wurde ihm das Leitwerk zertrümmert. Jetzt gehen Schwanz und Flugzeug getrennt in die Tiefe

LETALSKA ZASCITA

Kako se gase požari, povzročeni s fosforjem?

O učinku fosfornih zažigalnih bomb in pločevinastih posod, napoljenih s fosforjem, se pogosto govori tako, da bi lahko sklepali, da sploh ni sredstva zoper to zažigalno orožje. Samo ob sebi umevno je, da se morajo pogasiti in tudi lahko pogase požari, povzročeni s fosforjem.

Beli fosfor ima znane lastnosti: sveti se v temi, vžge se na zraku pri navadni toploti (od 8 stop. Celzija dalje) sam od sebe, in zgori z debelo, strupeno meglo. V mastnih oljih in žveplenem ogljiku se razredči. Tako raztopino imenujemo tekoči fosfor. Tudi ta se vžge sam od sebe in zgori v obliki fosfornega dima.

Kako se je zadržati pri fosfornih požarih? Če je možno, delajmo s plinsko masko ali mokro cunjo, mokro vato pred nosom in usti. Pred gašenjem ognja si zelo zmocimo obleko, da se ne vžge od fosforjevih brizolajev. Najbolje je, da goreči fosfor najprej poštopimo z vodo, s čimer odstranimo plamen in dim. Potem ga pokrijemo s peskom in nastalo kašnato mešanico čim hitreje spravimo v vedro in držimo vse skupaj pod vodo. Vsečino vedra moramo kasneje ali zakopati ali pa lahko na prostem zgori na kraju, kjer ne more napraviti nobene škode več.

Zelo je treba paziti na to, da odstranimo tudi najmanjše ostanke fosforja s tal in da napravimo v razpoke vdrla fosforno tekočino brezpogojno neškodljivo, kajti fosfor začne takoj zopet goriti, čim se posuši. Za vse to potrebujejo gasilske skupine dlata, mokre krtače in celo sekire, da pravočasno odstranijo poškodovane deske itd. Pri gašenju ognja je dobro, da imamo na rokah trdne čvrste, če možno mokre rokavice, ker fos-

for lahko povzroči z opeklina mi hudo razdejanje kože.

Tekoči fosfor brizgne pri udarcu bombe visoko v zrak in ogroža zato v glavnem zavese. Najbolje je, da zavese takoj strgamo raz oken in jih vržemo v vedro z vodo (če ni še bolj pametno, da jih za časa vojne sploh ne obesimo). Pogosto so s fosforjem pomešani tudi kosi surovega kavčuka ali umetne smole. Ti gobasti deli se trdno oprijemljejo pohištva in sten ter jih moramo izpraskati.

Tudi po napadu je treba zopet in zopet vse preiskati, če ni še kaj ostalo še kaj fosfornih delov, ki lahko povzročijo nov požar. Spoznamo jih po vonju česna ali pa po svetlikanju v noči.

Trdi fosfor se v glavnem uporablja v obliki zažigalnih listov za uničenje žetve, za zažiganje skednjev oziroma kmetij, kratka v glavnem proti podeželju. Zažigalni listi so veliki 5x5 cm ali 10x10 cm in vsebujejo eno ali več fosfornih zrn za vezilnim melom. Iz letal jih mečejo v mokrem stanju. Posušijo se v zraku in gorijo po padcu do deset minut.

Te liste je treba čim preje zbrati. Kmetje razpošljejo navadno iskalne kolone (Deutsche Jugend itd.). Pri pobiranju je treba zelo paziti. Če je le možno, se naj uporablja v to svrhu mokre rokavice ali lesene klešče. Če kdo pohodi take zažigalne liste mora fosfor pravočasno odstraniti od podplatov.

Sovražnik meče:

1. zažigalne steklenice, ki se mečejo večinoma iz prosto plavajočih balonov in vsebujejo redko tekočo raztopino bencola in fosforja ter gorijo približno eno minuto po padcu;

2. fosforne kanistre, t. j. štirioglate, bencinskim posodam podobne pločevinaste posode, ki tehtajo okrog 22½ kg. Zažigalna vsebina, ki obstoja iz hitro hlapčega bencina, surovega kavčuka, umetne smole, fosforja in žvepla, se razbrizga po udarcu do 50 metrov daleč naokrog in se takoj vžge v zraku;

3. fosforne zažigalne bombe, 14 kilogramov težke, prebljejo streho in večinoma še eno do dve nadstropji. Zažigalna masa se odmetava v smeri nazaj, tako, da bomba istočasno lahko začne več nadstropij;

4. velike angleške fosforne zažigalne bombe ogrožajo po padcu prostor v krogu do 150 metrov.

Za uničevanje fosfornih požarov so najvažnejše zadostne zaloge peska in pripravljena vedra z vodo ter pravočasno in pogumno gašenje požara. Če sta na plamen in dim tako neznosna, da ni več možno gasiti, je treba hitro zimpri zapustiti. Tedaj se zaščitimo pred opeklina mi z mokrimi cunjami okrog glave, ust in nosa, ter z mokrimi odejami okrog telesa.

* Nov čas zatemnitve. Oblasti so odredile s takojšnjo veljavnostjo nov čas zatemnitve v svrhu letalske zaščite. Zatemnitev se začne ob 17.30 uri in konča ob 6. uri. Popolna in redna zatemnitve predstavlja temeljno podlago celotne zaščite zoper sovražne zračne napade. Zatemniti se mora vsa okna na vseh poslopih, pa naj si gre za stanovanjske hiše, delavnice, trgovine, skladišča, barake, hleve itd. Posebno na podeželju je gledati na redno izvrševanje teh predpisov. Na žalost se ravno na podeželju, kjer ni toliko kontrole, mnogokrat največ greši zoper predpise o zatemnitvi. Praksa je pokazala, da takozvana flak-artilerija sovražne bombnike večkrat prežene od mest, nakar pomečejo svoje bombe tam, kjer vidijo luč, to je na posamezne kmečke hiše, kjer niso upoštevali tozadevnih predpisov. Zatemniti je treba seveda tudi tiste prostore, ki so navadno prazni in se ljudje neadržujejo v njih. Ko je letalski alarm, se gre navadno tudi v take prostore in napravi luč, kar je lahko usodno. Velike važnosti je, da se pred odhodom v zaklonišča ugasna luč v prostorih, ki se na ta način izpraznejo. Zgodi se namreč lahko, da se podere okno in zatemnitev, nakar bi luč nudila bombam naravnost va bljiv cilj.

**STROGA ZATEMNITEV
TUDI NA DEŽELI!**

GOSPODARSTVO

Pravilni izbiri in vpostavi delovnih sil

Reichsminister Speer je ustanovil osrednji urad, ki mu načeluje takozvani Reichsarbeitsersatz-Ingenieur ter imenoval na ta položaj inženjerja Gotthard Friedrich-a. Njegova naloga je, da pomaga končno veljavno rešiti problem storitvenih principov. Tovarnam se je namreč že vedno razlagalo, da je človek prvi faktor v izdelovanju in da se mora ravno zato s človekom kot delovno silo postopati najbolj štedljivo in racionalno. Dolžnost voditeljev obratov je, preprečeno stremeti za izpolnjenjem dosedanjih ter izumljenjem novih ukrepov, ki omogočajo skrajno racionalizacijo pri najmanjši uporabi delovnih sil in časa, kar hkrati naj da čim večji delovni uspeh. Priznati se mora, da je večina nemških podjetij na tem področju tudi veliko dosegla. Delovni potencial se je sijajno dvignil in nekateri industrije so zaznamovale najvišje uspehe. Če bi se to ne bilo zgodilo, nemško gospodarstvo ne bi bilo zmoglo storitev, ki jih je zahtevala potreba vojne.

V interesu vojnega in splošnega gospodarstva Velike Nemčije je, da se storitve še veliko bolj dvignejo, posebno v oboroževalni industriji. To je ustvarilo potrebo ureditve vsedržavnega urada za vpostavo v delo, katerega vodja je takoj imenoval okrajne inženjerje za vpostavo v delo, in ti so imenovali v vseh večjih industrijskih podjetjih tovarniške inženjerje za vpostavo v delo, ki so že začeli s svojim praktičnim delovanjem. Okrajni funkcionarji se imenujejo Bezirksarbeitsersatz-Ingenieur-ji, v tovarnah pa Arbeitseinsatzingenieur-ji.

Za podjetja, ki zaposlujejo manj kakor 30 delavcev, se je uvedlo potovalni način inženjerjev za delovno vpostavo. Potovalni inženjerji potujejo od tovarne do tovarne ter opravljajo v istih iste funkcije, kakor ostali stalni inženjerji za delovno vpostavo.

Delokrog inženjerjev za delovno vpostavo zajema poleg izvedbe tehniškega aparata tudi celotno strukturo posade, vključno upravnega sektorja. Pri vsem tem gre v glavnem za problem, ki se nanasa na delovno vodstvo pri delu. Podrobno delo bo v glavnem v proučevanju možnosti prištevanja delovnih sil, premestitvah nepravilno razdeljenih in zaposlenih delovnih sil in strokovnih delavcev na prava mesta, v strunem diriganju nočnega dela, v pospeševanju vpostave vojnih poškodovancev, v uporabljanju neobolanih inozemskih delavcev, v podpiranju zamenjave izkušnje itd. Pri tem bi pa bilo napačno misliti, da se morajo inženjerji za delovno vpostavo brigati samo za pomožne in strokovne delavce ter tovarniške mojstre in ostale podvoditelje. Nasprotno, v njihov delokrog spada tudi ugotovitev, če je inteligenčna piramida podjetja pravilno zgrajena, to je, če je vodstvo tovarne ali izdelovalnice v pravih rokah in če pravilno funkcionira, če ne stoji ničla na čelu podjetja, medtem, ko so bolj sposobne in več zmogljive sile nekje ob strani v podrejenem delu, kjer ne morejo razviti in pokazati svojih zmožnosti. Torej tudi ravnatelji podjetij si bodo morali pustiti ogledati in otipati svoje oblasti ter pretehtati svoje možnosti, ker je to v interesu nemškega gospodarstva, ki stoji na stališču, da mora stati sleherni delovna sila, pa naj si dela pri stroju, z orodjem ali z glavo in možgani, vpostavljena tako, da je to združljivo z neno sposobnostjo. Nepravilno zasedenih mest v Nemčiji sploh ne sme biti.

Da bo vsedržavni inženjer za delovno vpostavo svoje podrejene okrajne in tovarniške inženjerje previdno izbiral ter jih v službi delovna vpostave primerno nadzoroval, je razumljivo. Uvedba sposobnih in objektivnih inženjerjev za delovno vpostavo bo pa tudi v mnogih podjetjih pomembna s kako ukoreninjeno stero navado in tradicijo, ki sta doslej tvorili zaviranje dela in izdelovanja. Sigurno stoji mnogo kvalificiranih sil pri delu, ki ga lahko opravijo pomožne delovne sile. Vse te doslej neplodne rezerve se bodo sedaj mobilizirale ter vpostavile tja, kjer bodo sebi in gospodarstvu veliko večje koristile, kakor pa so bile doslej. To bo pa v korist tudi vojnemu gospodarstvu in skupnosti, ki si urejuje svojo bodočnost.

OMNI KMETOVALEC

Zima se bliža — pripravimo se nanjo!

Kljub temu, da je še marsikatero drevo zeleno in marsikateri dan še toplo, ne smemo pozabiti, da smo že v novembru, in da je vendarle v kratkem pričakovati zime z vsemi njenimi pritliklami.

Pameten kmetovalec zato s pripravami na zimo ne bo odlašal, marveč pohitel — da zima njega ne prehití nepravilnega.

Da se bo lažje spomnil, kaj vse je na kmetiji treba pred zimo opraviti, bomo najvažnejša predzimska dela našli in še posebej poudarili ona izmed njih, ki jih večina gospodarjev — pozablja!

1. Njive izprazniti!

Če se vozimo jeseni n. pr. z vlakom skozi deželo, lahko že po stanju njiv presodimo, da li pripadajo dobremu, skrbnemu gospodarju, ali pa malomarnemu. Njiva skrbnega kmetovalca je namreč v pozni jeseni in čez zimo prazna. Na njivi malomarnega gospodarja pa je kakor po bitki na bojišču: koruznica, suha in polomljena, frfota v vetru; fižolove preklje, ovite še s posušeno fižolovko, stoje krazem-krazem; vmes štrlijo sončnična stebela v zrak; po tleh pa gnije bučovina in krompirjevka. A kraj, na katerem je bil svoj čas zelnik, kaže zeljno štorovje. Vse to akupaj napravlja na človeka neugoden vtis in daje občutek propadanja, zapuščenosti.

Že »zaradi lepšega« torej bi moral vsak kmečki gospodar skrbeti, da spravi pred zimo z njiv vse ostanke poljskih rastlin. Toda ne samo »zaradi lepšega«. Koruznica in fižolovina sta tudi dober nastilj če jih na slamoreznicí razrežemo. Kdor pa jih ne potrebuje v ta namen, naj koruznico in fižolino spravi na kompostni kup! Prav tako bomo spravili na kompost vsa sončnična stebela, vso bučovino in sploh vse rastlinske ostanke z njiv. Zeljne štore pa bomo na reporeznicí dobro zrezali in s pridom pokrmili!

Na ta način bomo dosegli, da bodo naše njive lepše izgledale in da bodo spomladi brez nadaljnega pripravljenega za obdelavo. Obenem pa bomo tako povečali količino doma proizvedenih gnojil, lahko tudi založilo nastilja in včasih tudi krmil. In kar se fižolovih prekelj tiče, bodo tudi več let uporabne, če jih bomo čez zimo pod streho spravljene shranjevali, kot pa, če leto in dan trohijo na njivi.

2. Prigrnimo jeseni zorane njive!

Se po nečem drugem se njive dobrih gospodarjev ločijo od polja slabega gospodarja, namreč po tem, da-li so skoncno lepo »prigrnjene« ali ne. Tudi prigrbanje njiv na koncih ni samo zaradi lepšega. Vsak, kdor je kdaj sam delal, vé, da je mnogo lažje zastaviti plug — in vsako drugo orodje — če je njiva na koncih lepo prigrnjena. Razen tega se s prigrbanjem njiv ohranjuje stalna, vidna meja med njivo in travnikom, tako, da vemo, do kje žeti žito, do kje kositi travo. Kdor pa svojih njiv ne prigrbe, ima na koncih pas zemlje, ki ni niti njiva, niti travnik, kjer ni niti kaj žeti, niti kaj kositi — ne glede na to, da je plug, sejalnica in sploh vsako orodje na taki njivi lažje uporabljati.

Priporočljivo je, njive obenem s prigrbanjem na koncih tudi izravnati, kar olajša delo in merjenje njihov površine.

Prst, ki jo s tem pridobimo, zvozimo bodisi na »obore« bodisi zasujemo z njo morebitne prepače — če pa, hvala Bogu, na naših njivah ni niti pivega, niti drugega, zvozimo odvišno prst na kompostni kup.

3. Očistimo cestne in obpotne jarkove

Čez poletje ni bilo časa, čistiti cestnih in obpotnih jarkov. Zato so zdajle, jeseni, navadno do roba zadelani z nanešenim blatom in s travo, ki jih je prerasla.

Zadnji čas je, da vse take obpotne in preke-cestne jarke temeljito očistimo in obnovimo. Kdor hmed kmečkih gospodarjev to važno predzimsko delo opusti, ali zamudi, ga pravočasno izvesti, bo imel spomladi raztrgana pota, ki jih bo treba znovo zadelovati; ves gramoz bo imel na travnikih, namesto na cestah, tako, da ne bo močoča niti voznja, niti košnja, in zna se zgoditi celo, da mu voda udere čez njive ter odnese s seboj roševitno prst, morda celo s posejano ozimino ved.

Zato je trenutno najvažnejše delo, očistiti vse cestne in obpotne jarke ter zvoziti vse nakopano blato na kompostni kup.

4. Pospravimo tudi po dvoriščih!

Čez poletje so se po dvoriščih nabirali vsakovrstni odpadki: žitne pléve, seneni drobir, iveri drv, suhljad, prah, zdajle jeseni pa še odpadajoče listje. Čas je, da vse te odpadke z dvorišč odstranimo in spravimo tja, kamor edino spadajo — to je, na kompostni kup! Kdor tega ne stori, ne bo imel dobrega komposta, pač pa celo zimo blato na dvorišču in zadelane odvodne jarke.

5. Prekopijimo kompost!

Pri vseh dosedaj nastetih predzimskih delih smo jemali v misel kompostni kup, kamor da je treba zvoziti vse rastlinske ostanke, blato, prst itd. Le malo je kmečkih gospodarjev, ki so vse to dozdej zares že delali. Še mnogo manj pa jih je, ki so svoj kompostni kup redno, to je vsako spomlad in vsako jesen, tudi prekopavali! In vendar je to delo nujno potrebno! Zakaj?

Snovi, ki jih navažamo na kompost, so različne, vsebujejo različne vsebinske hranilne snovi in tudi različno hitro razpadajo. Da torej dobimo kompost enakomerne sestave in enakomerno dozorel, in to v čim krajšem času, moramo kompost redno dvakrat na leto premetavati, pri čemer je treba paziti, da se posamezne plasti komposta dobro premešajo.

Razen tega je še zelo priporočljivo, da ob prekopavanju primešamo kompostu tudi precejšnje količine živega apna, ki pospešuje razpadanje rastiških ostankov ter s tem zorenje komposta, razen tega pa razkisava humus ali sprstenino, ki je v kompostu mnogokrat kisla in s tem za rastline neužitna. Posebno še, če smo primešali kompostu stranišnice (fekalije), mu moramo pri naslednjem prekopavanju zagotovo pridati živega apna!

6. Dozorel kompost razvozimo!

Četudi govorimo vedno le o »kompostnem kupu«, vendar dejansko ne moremo imeti le enega samega kompostnega kupa, marveč več — toliko, kolikor let traja prepevanje ali zorenje komposta. Ravnanje moramo prav tako, kot pri hlevskem gnoju: na en kup vozimo sveže odpadke, na drugem kupu so lanske, že delno prepele snovi, itd.

Oni kompostni kup, ki je najstarejši in kjer je že vsa snov postala enakomerna, temna črna prst — je zrel!

Dr. F. J. Lukas:

Deutsch für Erwachsene methodisch und praktisch

(Nemščina za odrasle metodično in praktično.)

44. Stunde.

Bejahung, Zweifel, Verneinung.

1. Ich weiß allerdings nicht sicher, ob er kommen wird.
2. Wissen Sie es? Ich weiß es auch nicht.
3. Er will durchaus mit dem Autobus fahren, aber da dieser schon besetzt ist, bekommt er keinen Platz mehr.
4. Er sagt freilich, er hätte ihn nicht gesehen, aber ich weiß, daß das eine Lüge ist.
5. Wissen Sie gewiß, daß er mit diesem Zug kommt? Ich weiß es gewiß (sicher).
6. Ich muß Ihnen leider sagen, daß ich mit Ihnen gar nicht zufrieden bin.
7. Sie sagen, daß er krank war, ich sage jedoch, daß er gewissermaßen simuliert hat.
8. Wenn die Soldaten einen Befehl entgegennehmen, sagen sie nicht »ja«, sondern »jawohl«.
9. Haben Sie keine Angst, wenn sonst niemand kommt, ich werde jedenfalls dort sein.
10. Ich möchte keineswegs behaupten, daß er so dumm ist, wie er aussieht.
11. Er ist so bequem, man kann schon sagen so faul, daß er sich nicht einmal die Zähne putzt.
12. Ich bitte Sie, das nicht mehr zu tun.
13. Wenn wir uns nimmer sehen sollten, dann, bitte, schreiben Sie mir bald.

Scherl-Bilderdienst-Autoflex

Die 4. Jahrestagung des Generalgouvernements im Rahmen der Veranstaltungen, die anlässlich des 4. Jahrestages des Generalgouvernements in Krakau stattfanden, empfing Generalgouverneur Dr. Frank auf der Krakauer Burg eine polnische und ukrainische Bauernabordnung, die ihm als Ausdruck des Dankes für die seitens der deutschen Verwaltung zuteilwerdende Fürsorge und Förderung Erntegaben überreichte. — Unser Bild zeigt: Generalgouverneur Dr. Frank mit der polnischen Abordnung.

Tudi to delo izvršujemo jeseni, dokler so pota suha in je zemlja kopna. Kompost bomo razvozili v prvi vrsti v sadovnjake in vinograde, ker je za oboje najboljše gnojilo; a če imamo komposta več, ga bomo potrosili tudi po drugih travnikih. Razumljivo je, da kompost tudi na njivah ni škodljiv, marveč zelo dobrodošlo gnojilo — toda pri nas nima menda nihče niti za travnike dovolj komposta, zato o njivah molčimo.

7. Sprašimo zemljo za okopavine.

O tem, kjer in kedaj pride jesensko oranje ali »sprašenje« njiv kot priprava za okopavine v

Ausschnelden! Izrezati!

14. Er wird den Brief sicherlich nicht erhalten haben, sonst hätte er schon geschrieben.
15. Ich glaube schwerlich, daß er das Buch gelesen hat.
16. Die Engländer gestehen ihre Schiffverluste nur ungern ein.
17. Zweifelsohne (ohne Zweifel) hat dieser Schurke seine Hand im Spiel gehabt.
18. Vermutlich wird er mir mein Geld nie mehr zurückzahlen können.
19. Vielleicht können Sie mir über diese Angelegenheit einen schriftlichen Bericht machen.
20. Glauben Sie, daß er von der Sache etwas versteht? Nein, ich glaube eher (vielmehr) das Gegenteil.
21. »Daran habe ich wirklich nicht gedacht«, hört man öfters als Entschuldigung sagen.

Umstandswörter der Ordnung.

1. Anfangs war er ängstlich, dann aber verlor er bald seine Scheu und war überall der erste.
2. Endlich kommen Sie, ich habe solange darauf gewartet.
3. Erstens regen Sie sich nicht umsonst auf, zweitens, sind Sie vollständig im Unrecht, und drittens, verlassen Sie mein Zimmer!
4. Jetzt habe ich Ihnen schon dreimal gesagt, daß man Hauptwörter mit großen Anfangs-

poštev in v koliko je umestno, njive obenem pojogiti, smo razpravljali v posebnem razgovoru lani ob tem času. Takrat smo ugotovili, da pride globoko jesensko oranje v poštev v težkih, mastnih zemljah v ravnini, medtem ko je v bregu in na rahlih zemljah bolje, zemljo le globoko prebrhljati z »grobščem« (podzemnim plužom). Opozorili smo takrat tudi na to, da pri globokem oranju ne smemo gnojla globoko zorati, ker bi v tem primeru brez koristi zogleval, posebno še v težki zemlji, kjer se navadno globoko orje.

Torej: kdor misli zimsko praho delati, naj jo napravi čimprej — toda, naj je ne napravi kar tja v en dan, marveč po temeljitih predvarku, da-li je potrebno in kako jo je treba izvršiti. Preoravanje travnikov pa je prej škodljivo kot koristno, ako seveda ne nameravamo napraviti iz njih njiv ali pa menjalnih travnikov.

8. Spravimo orodje in stroje!

Vsako jesen opozarjamo kmetovalce, da je treba spraviti vse kmetijske stroje in orodje pred nastopom zime pod streho, v shrambo, kjer je zaščiten tudi pred škodljivim vplivom megle. Vse dele, ki bi lahko zarjaveli, je treba namazati s strojnim oljem. Ob tej priliki je treba stroje in orodje tudi temeljito pregledati ter dati pokvarjene stroje takoj v popravilo, oziroma naročiti nadomestne dele.

9. Naročimo takoj apno za gnojenje!

Povdarjati važnost apna v kmečkem poljedelstvu in travništvu ni nikoli odveč. Zato porabljamo danes spet priliko in opozarjamo kmečke gospodarje naj takoj naročijo potrebne množine gnojilnega apna, kajti preden prispe, bo za trošenje že skrajni čas!

V mirnih časih bi pristavili tudi, da je jeseni čas za naročanje umetnih gnojil, vendar je zaenkrat to nemogoče, ker se sedaj umetna gnojila le razdeljujejo, kadar prispejo, ter nima kmetovalec na količino in čas dobave veliko vpliva. Pač pa naj se vsak kmet zanima ter takoj dvigne umetna gnojila, kadar in kolikor mu jih bo dodeljenih!

9. Pripravimo nastilji!

No, za to že vsak dober gospodar sem skrbi, da dobi nastilja dovolj in pravočasno. Mi bi le na dve stvari opozorili pri tem: Prvič, da ni prav, če le listje grabimo za nastilj, in to vedno po enem in istem prostoru, marveč, da moramo v prvi vrsti očistiti mlade gozdne nasade praproti in grmovja, s čimer izboljšamo tudi listnati nastilj. Drugič pa pripominjamo, da pomeni grabljenje listja po gozdovih neke vrste tatvino, ker je odpadlo listje drevju hrana in gnojilo.

10. Pripravimo tudi drva!

Kmečki pregovor pravi, da je za pripravljanje drv čas, dokler ni snega do kolena. Vendar to

MALE VESTI

* Sprejem Spodnještajercer v Führer-jevo gardo. V Graz-u je Gauleiter v okviru dostojne proslave slavnostno izvršil sprejem za nacional-socializem zaslužnih Spodnještajercer v NSDAP.

* Poenostavljeno polaganje trgovsko-pomočniške izkušnje. Kakor razglašajo, je sedaj moč, če so od strani zbornic podani za to potrebni pogoji, da pomočniki trgovske stroke, ki so pri izpitih v enem ali več predmetih padli, v dotičnih predmetih položijo ponovljajni izpit, če so pri prvi izkušnji v ostalih predmetih dosegli zadovoljive uspehe. Takšne ponovitelne izkušnje se lahko vršijo šele pol leta po neuspelem izpitu.

* Pazite na strupene gobel! Letošnja jesen nudi naši prehrani zadovoljive dodatke v jesenskih gobah. Goba je hranilno sredstvo, ki se ga lahko priredi na razne okusne načine. Pri tem je pa treba paziti, da se pri nabiranju gob ne pobira strupenih, ker so zastrupljenja z gobami lahko zelo nevarna. Minulo soboto je to dokazal primer z družino Golob iz Peistriz-a pri Rastu, ki je morala vsa v bolnišnico, ker so se pojavili znaki, da so vsi skupaj med užitimi gobami uživali tudi nekoliko strupenih gob.

* Uspela prireditve »Deutsche Sparwoche«. Prireditve »Deutsche Sparwoche«, ki so jo izvedli med 23. in 30. oktobrom 1943, je po dosedanjih poročilih bank in hranilnic imela popoln uspeh. V splošnem je opažati porast napram lanskemu letu in so letošnje vloge prekoračile lanskoletne. Značilno je, da se je povprečen znesek vplačil med tednom tednja še nadalje dvignil in da je naraščalo tudi število štedilcev. V tem razveseljivem uspehu prireditve »Deutsche Sparwoche« za leto 1943, se z vso natančnostjo izraža nezlomljiva živčna moč nemškega ljudstva po mestih in na podeželju ter neomajna volja, sedaj in v bodoče prispevati za doseg končne zmage.

* Nove odredbe. Verordnungs- und Amtsblatt des Chefs der Zivilverwaltung in der Untersteiermark Nr. 30, ki je izšel dne 28. septembra 1943, objavlja sledečih deset zadev: 1. Odredbo o uvedbi zakona o domačem delu na Spodnjem Stajerskem. 2. Določbo o ustanovitvi in nadzoru vanju nasadnih ploskev pri gojiteljnih hmelja. 3. Četno določbo pooblaščenca za pravne zadeve

očasni ureditvi meščanskega prava na Spodnjem Stajerskem. 4. Določbo k ureditvi delovnih razmer na stavbiščih v slučaju slabega vremena. 5. Razglas državne delovne skupnosti za poznavanje in zbiranje zdravih rastlin. 6. Razglas o nabiranju divjih kostanjev, želoda in žira. 7. Razglas o prireditvi dneva nemške domače glasbe. 8. Razglas o čitanki za glavne šole. 9. Razglas o izpubi voznega dovolila.

* Karte za tobak. Z novim letom se uvede novost pri izdajanju kart za kadilce. Kakor znano, so se takozvane Raucherkarte doslej izdajale za daljšo dobo. Z novim letom se pa začnejo te karte izdajati kakor se izdajajo karte za živila, in sicer štirimesečno; to je za eno dodeljivo periodo. Prva Raucherkarte odgovarja 58. dodeljivi periodi od 10. januarja do 6. februarja 1944. Ker pa poteče stara karta za tobak 31. decembra 1943, se je pojavila potreba, da se premosti čas med 1. in 9. januarjem. V to svrhu so proglasili na moških kartah odrezke VII do XI, na ženskih pa odrezke VII do IX na sedanjih kartah za veljavne. Vsak od teh odrezkov bo veljal za dvojni odrezek na Raucherkarte in se bo na iste lahko kupilo predpisano količino.

* Nov predpis za peko kruha. Po 1. novembru bo kruh bolj ržen. Glavno združenje žitnega in krmilnega gospodarstva je namreč odredilo, da se počenši s 1. novembrom 1943 za izdelavo kruha in ostalega peciva dosedanje predpisane razmerje od 85% rženih meljskih izdelkov in 15% krušne moke, spremeni v 90% ržene in 10% krušne moke.

* Kakšne poklice izvršuje gospodinja? Potrebno je, da se od slučaja do slučaja spomnimo, da so ženske, ki vodijo gospodinjstva v družinah, razmeroma najbolj zavzete in zaposlene. Prav delavna gospodinja ne more nikdar izgotoviti vsega. Če hoče, lahko dela noč in dan, in se lahko nadaljuje ves svoj vek in nikdar ji v domačinstvu ne bo zmanjkalo dela. To je: kuhanje, kurjenje, oblačenje otrok, pospravljanje sob, pranje perila, umivanje posode, likanje, kisanje, nakupovanje itd., z eno besedo, gospodinja in mati je stroj v človeški podobi, ki opravlja vsako delo, danes seveda tudi vsa moška dela pri živini in na kmetijstvu, ter je nekaka univerzalna delovna moč, ki jo v gotovih ženskih delih niti moški ne morejo popolnoma nadomestiti. Vsa čast in spoštovanje ženam, ki so v največjem številu na svojih mestih.

ni čisto res. Za onega, ki ima drv doma veliko zalogo, je pač vseeno, ne pa za kmetovalca, ki ima drvarnico prazno, tako, da gredo drva »štor na tla«, s tla v peč.

Vedeti je treba, da je kurjenje s svežimi drvmi potrebno, ker porabijo goreča drva mnogo toplo-

te za sušenje na novo na ogenj naloženih svežih drv.

Kdor je torej varčen gospodar, bo imel drv vedno vsaj za eno leto v naprej nasekanih! Če jih, dragi čitatelj, do zdaj nisi imel, jih letos nasekaj za dve leti vkup!

buchstaben schreibt. Warum merken Sie sich das nicht?

5. Endlich wieder ein schöner Tag!
6. Sie kamen nacheinander. Zuerst Karl, dann Fritz und zum Schlusse Anna.
7. Überdies möchte ich Ihnen noch sagen, daß ich Ihren Vorschlag als unannehmbar ablehne.
8. Ubrigens erzählen Sie das Ihrer Großmutter, ich glaube Ihnen nichts mehr.

Wörter.

ablehnen — odkloniti
 ängstlich — skrbljiv, -a -o; boječ, -a, -e
 Anfangsbuchstabe (m) — začetnica
 aufregen (sich) — razburiti (se)
 Bejahung (w) — potrditev
 daran — na tem, pri tem
 darauf — na to
 durchaus — na vsak način
 eingestehen (sich gestand ein, ich habe eingestanden) — priznati
 erstens — prvič
 freilich — seveda, kajpada
 gewissermaßen — tako rekoč
 keineswegs — nikakor ne
 nacheinander — po vrsti, eden za drugim
 nicht einmal — niti ne
 nie mehr — nikoli (več)
 nimmer — nikoli (več)
 Scheu (w) — strah, boječnost, plašnost
 Schiffsverlust (m) — zquba na ladjah
 schriftlich — pismen, -a, -o
 Schurke (m) — lopov, ničvrednež
 schwerlich — težko, težko da
 simulieren — delati se bolnega (blaznega)
 Überdies — vrhu tega

unannehmbar — nesprejemljiv
 ungen — nerad
 verlassen, ich verließ, ich habe verlassen — opustiti, zapustiti
 vermutlich — brzkone, po vsej priliki
 Verneinung (w) — zanikanje
 verstehen, ich verstand, ich habe verstanden — razumeti, znati
 vielmehr — temveč, toliko bolj
 zurückzahlen — povrniti, poplačati
 Zweifel (m) — dvom

Redewendungen.

er ist nicht so dumm, wie er aussieht — ni tako neumen, kakor izgleda
 die Hand im Spiele haben — zapleten biti, vmes biti
 im Unrecht sein (ich & U.) — nimam prav

Weiteres in Übungssätzen über Umstandswörter.

1. Das haben Sie gut gemacht, ich bin aber überzeugt davon, daß Sie es noch besser hätten machen können.
2. Werden Sie bald zurück sein? — Frühestens um 8 Uhr, eher kann ich auf keinen Fall kommen.
3. Ich spiele gerne Karten, lieber spiele ich Billard, am liebsten aber spiele ich Schach.
4. Unverhofft kommt oft.
5. Die Begegnung mit meiner ehemaligen Frau war mir höchst (äußerst) unangenehm.
6. Nachdem sich der Generalstab ergeben hatte, kamen die Gefangenen haufenweise aus den Wäldern.
7. Sehen Sie, hier liegt massenweise Papier.

8. Diese Ware wird nur an Selbstverbraucher stückweise abgegeben.
9. Glücklicherweise wurde bei der Explosion des Kessels niemand verletzt.
10. Unglücklicherweise war er an diesem Abend krank.

Nochmals die Vorwörter.

1. Vorwörter, die nach dem Hauptwort stehen.
2. Das Geschloß drang durch die Mauer hindurch.
3. Er kletterte auf den Berg hinauf.
4. Mehrere Monate hindurch konnte er keine Miete zahlen.
5. Er fiel die Treppe hinunter und brach sich ein Bein.
6. Er kugelte den Abhang hinab.
- II. Vorwörter, die den 3. Fall verlangen.
1. Seine Schwiegermutter wird ihn noch aus dem Hause treiben.
2. Außer dir keune ich in dieser Stadt keinen Menschen.
3. Entweder Sie zahlen Ihre Schuld binnen 3 Tagen, oder ich lasse Ihre Möbel pfänden.
4. Sie streitet den ganzen Tag mit der Nachbarin.
5. Nach dem dritten Glase wurde ihm schlecht.
6. Er verkaufte sein Auto samt der eingebauten Rundfunkanlage.
7. Seit dem 23. Dezember rauche ich nicht mehr.
8. Er stürzte vom dritten Stock in den Hof und blieb tot liegen.
9. Ich kann leider heute nicht zu dir kommen, da ich dringender verreisen muß.
10. Nach dem 10. Tage legte der Mörder ein umfassendes Geständnis ab.

* Organizacija govorniških talentov. Znanilci in vzgojitelji talentiranih ljudi za govornike, dr. Weiler, ki je v službi urada za vzgojevanje obratnih voditeljev organizacije Deutsche Arbeitsfront ter predava o govorništvu, ima za svoja predavanja vedno več zanimalcev. Akoravno je naderjenost za govornika nekaj priložnega in naravnega, se s primerno vzgojo lahko tudi manj nadarjene izvežba in pripravi za dobre govornike. Kakor za vsako znanje, tako je pač treba tudi tukaj prakse. V to svrhu so se nedavno v Magdeburg-u združili kandidati za govornike in ustanovili lasten klub, ki si je za dejal nalogo, da združi in sistematično izbere vse govorniško nadarjene ljudi.

* Petindvajsetletnica delovanja zasušnega novinarja. Pg. Hans Ambroschitz, doma iz Spodnje Štajerske, ki je bil leta 1919. urednik »Marburger Zeitung«, pozneje pa pri »Freier Burgenländer«, »Burgenlandwacht« in drugih nemško-nacionalno usmerjenih listih, je te dni obhajal 25letnico svojega novinarskega delovanja. Ta bojevnik za omejeno nemštvo deluje trenutno kot politični urednik pri dnevniku »Kleine Zeitung« v Graz-u.

* V Nemčiji je zdravljenje pljučnih bolezni brezplačno. 1. aprila 1943 je v Nemčiji stopil v veljavo zakon za pomoč jetičnim, ki mu pravijo Tuberkulosehilfegesetz in je brezplačno najbolj socialen na svetu. Po določilih tega zakona je, praktično vzeto, vsako zdravljenje jetike ali tuberkuloze v Nemčiji brezplačno. Zakon namreč določa, da še na stroške javnosti lahko zdravijo vsi jetični bolniki, ki ne zaslužijo 7200 RM letno. To velja za samske osebe. Če je pa dotični poročen, pa lahko zasluži do 8300 RM letno, ne da bi moral plačati za zdravljenje jetike. To velja seveda tudi za ženo, če je na leti boleznibolela. Če so otroci v taki družini, se seveda imenovana vsota zviša za 600 RM za vsakega otroka. Pri tem gre za brezplačno zdravljenje v bolnišnicah in zdraviliščih, in tudi na domu podom zdravnikov, če je potrebno. Razume se, da so pri tem všteta tudi vsa zdravila ter ostala pomožna sredstva, ki so za zdravljenje in izboljšanje bolezni potrebna. Širokoogrudnost tega socialnega zakona gre tako daleč, da se lahko odda tudi otroke v razne zavode, če je v interesu zdravljenja potrebno, da se jih loči od družine, kjer majo jetične družinske člane. Izboljša se pa tudi lahko nehygienična in pretesna stanovanja družinam, ki imajo take bolnike. Torej, kmetje in delavci ter sploh nameščenci in uradniki ter vsi ostali poklici so po tem zakonu uravničeni do brezplačnega zdravljenja jetičnih bolezni ter je v Nemčiji na ta način odpravljena možnost, da bi nekdo ostal brez zdravljenja radi pomanjkanja sredstev. Dolžnost napram ljudski skupnosti vseh na pljučnih bolnih pa je, da se te ugodnosti v slučaju potreb v popolni meri poslužujejo.

* 65letnica generala Falkenhausen-a. Vojaški poveljnik v Belgiji in Severni Franciji, General der Infanterie Alexander von Falkenhausen, je nedavno dovršil svoje 65. leto starosti. Ob izbruhu vojne je bil zastopnik poveljujočega generala IV. armadnega zbora, maja 1940 je pa postal poveljnik odgovornosti polnega področja zasedene Belgije in severnega dela Francije. V svetovni vojni je med drugim bil dodeljen turški armadi, kjer je bil šef generalnega štaba 7. turške armade v Palestini.

* Nemčija za znanost in tehniko. Velika nemška tvrdka Siemens und Helmholtz je pred 50 leti ustanovila današnji državni fizikalno-tehniški zavod, ki ga poznamo pod imenom Physikalisches Technische Reichsanstalt. Ta zavod predstavlja danes največje združenje evropskih znanstvenih zavodov ter se bavi v glavnem z reševanjem fizikalnih problemov. Poleg tega preizkuša zavod merilne instrumente, material, fabrikate in naprave ter pospešuje tehniko. Delo zavoda je seveda tudi velike važnosti za vojno produkcijo.

* Ječa za zahrbtnega blebeteča. Izredno sodišče v Graz-u je obsodilo 70letnega krojaškega mojstra Johann-a Fox-a iz Schachen-a, Kreis Hartberg, na leto in pol ječe. Obtoženec je v zlobnem namenu širil izjave, ki so bile pripravne, da izpodkopljejo zaupanje v vodstvo.

* Smrtna obsodba dveh židovskih izsiljevalcev. Vojno sodišče v Černovicah (Romunija) je obsodilo na smrt dva žida, poljska državljana, ki sta pobegnila iz nekega poljskega koncentracijskega taborišča. Decembra 1942 sta se skrila v Černovicah kjer sta izvedla celo vrsto vlomov. Ko sta bila v posesti orožja, sta se preoblekla kot policijska komisarja in sta tako izsiljevala zlasti poljske žide. Policijska je oba zločince, ki sta izropala židom nakit, zlatino in kožuhovino, prijela po kratkem streljanju. Oba zločince sta bila že ustreljena.

* Usmrčen izdajalec. Gladaški trgalec Robert Stampa, ki se je imenoval tudi Dorsav, je bil radi nadaljevanega delovanja proti Reich-u v zvezi z razkrojevanjem nemške obrambne moči obsodjen na smrt. Smrtna kazen je bila že izvršena.

* 4000 poletov neke nemške izvidniško-letalske skupine na vzhodni fronti. V srednjem odseku vzhodne fronte je neka izvidniško-letalska skupina izvedla 4000 poletov proti sovražniku in v teh poletih je preskrbelo borečim se frontji važne podatke. V teku teh poletov so člani te skupine zbil 73 sovražnih letal. Šef letalskega brodivoja je izrekel omenjeni skupini svoje priznanje.

* Težka kazen za poštna tatvine. Na pošti Bruck a. d. Mur kot strokovna delavka zaposlena 23letna Martha Huber je z izkoriščanjem osebnih težav, ki jih je povzročila vojna, pomeverila denarna nakazila v iznosu 2800 RM. Izpozabila se je pa tudi pri poštnih paketih ter je ukradla

med drugim tudi paket za vojno pošto. Vsebinsko paketov: oblačila in živila, je obdržala za sebe. Živila je uporabila, oblačila so se pa še našla pri njej. Velik del pomeverbe je »obtoženka« že poravnala. Izredno sodišče v Leobnu je Mario Huber obsodilo radi pomeverbe in tatvine z izrabljanjem vojnih razmer kot ljudskega škodilca na sedem let ječe.

* Kaznovan blebeteš. Blebeteši so škodljivci, posebno tedaj, če v vojni razširjajo neresnične trditve, ki lahko upljujejo na zaupanje ljudstva. Zdrav čut ljudstva se otresa takih klepetočev ter naqlaša odločnost o obrambi pred sovražnim nakanami. To je občutil tudi 22letni mesarski pomočnik Franz Pigl iz Bruck-a a. d. Mur, ker je širil neresnične trditve o dozevnih neuspelih obnovitvenega dela na Spodnjem Štajerskem. Izredno sodišče v Leobnu ga je obsodilo na deset mesecev ječe.

* 4000 kilogramov mesa je prisleparila. Pred izrednim sodiščem v Salzburg-u se je zaogovarjala 36letna Martha Kölblinger iz Grödig, ker se je v času med septembrom 1941 in majem 1943 s ponarejanjem obratunov za meso in mast na sleparski način pridobila 3810 kg mesa brez rednega dovolila. Radi ponarejanja dokumentov in zločina zoper vojno gospodarjenje je bila obsodena na osem let ječe.

* Devetdesetletnica železnice Wien-Bruck-Graz-Ljubljana-Trst. Sredi oktobra je minulo 90 let, odkar je izročena prometu ena najlepših železniških prog med takratnim glavnim mestom obdonavske monarhije Wien ter prvim pristaniškim in trgovskim mestom Trstom, ki je dobila hne »Južna železnica«. Prva poskusna vožnja se je vršila leta 1853, in sicer od Wiena do Münzschlag-a. Nadaljnja dograditev preko Marburg-a, Ljubljane in Sv. Petra na Krasu do Trsta, se je izvršila šele leta 1857. Bivša Južna železnica je v stari Avstriji predstavljala najbolj važno in dobičkanosno prometno podjetje in jo je kot tako cenilo tudi inozemstvo. Kakor organizatorno, tako je tudi v upravnem pogledu bilo to velepodjetje na višku in se mu je lahko d'vilo vsako slično podjetje inozemstva. Najlepši razvoj zaznamuje bivša Južna železnica v času ko ji je načeloval glavni ravnatelj Friedrich Schüler. Njegovo delo je bila tudi organizacija najboljših železniške tarife, ki je slonela na tekozanih conah, kar so občudovale vse železniške uprave na svetu. Da je bila družba bivše Južne železnice tudi v socialnem pogledu napram evojlm uslužbenecem širokoogrudna, ni treba posebno povdarjati.

* Madžarska je zvišala obrok kruha. Na Madžarskem so z odredbo zvišali obrok kruha od 200 na 250 q dnevno, medtem ko je že 1. julija z ozirom na izgledu dobre žetve bil dotakratni obrok od 160 q zvišan na 200 q.*

11. Gegenüber meiner Wohnungstür hängt eine Lampe
 12. Gemäß seiner Anordnung werde ich das Büro vor 20 Uhr nicht verlassen.
 III. Vorwörter mit dem 2. Fall.
 1. Es gibt Leute, die sich außerhalb ihres Ortes für nichts interessieren.
 2. Längs des Flusses war ein Weideplatz für Pferde.
 3. Um Gottes willen, was hast du da wieder angerichtet?
 4. Vermöge seines Geldes konnte er sich alles kaufen, was er wollte.
 5. Zufolge des Krieges konnte er die geplante Reise nicht durchführen.
 6. Ungeachtet seiner Schmerzen klagte er nie.
 7. Unweit der Stadt befindet sich ein Eisportplatz.
 8. Kraft dieses Gesetzes wird es nicht mehr möglich sein, daß Bauernhöfe um diesen Spottpreis verschleudert werden.
 9. Laut einer Anordnung ist bis auf weiteres um 11 Uhr Sperrstunde.
 Wörter.
 ablegen (ein Geständnis) — priznati
 eufertig — zelo, neizmerno
 Anordnung (w) — odredba
 anrichten (etwas) — narediti, napraviti, storiti
 außer — razen
 außerhalb — zunaj
 Bauernhof (m) — kmetija
 Begegnung (w) — srečanje
 binnen (innerhalb) — v; binnen 3 Stunden — v treh urah
 durchführen — izvršiti
 ehemals — nekdanji, -a, -e

eher — prej
 eingebaut — vdelan, montiran
 Eisportplatz (m) — drsališče
 entlang — ob, vzdolž
 ergeben (sich) — vdati se
 frühestens — najprej
 gemäß — po
 Generalstab (m) — generalni štab
 Geschöß (s) — izstrelak
 Geständnis (s) — priznanje, G. ablegen, priznati
 haufenweise — kupoma, krdeloma
 hinab — dol, navzdol
 hinauf — gori; den Berg hinauf — navkreber
 hindurch — skozi
 höchst (auf das Höchste) — največ, kvečjemu
 Kessel (m) — kotel
 klagen (sich beklagen) — pritožiti se
 kraft (2. Fall) — po
 kugeln — kotaliti, valiti
 längs — vzdolž, ob, poleg
 laut (2. Fall) — po
 liegen bleiben — obležati
 massenweise — kupoma
 Mörder (m) — morilec
 nochmals — znova, zopet
 pfänden — (za)rubiti
 planen — nameravati
 Rundfunkanlage (w) — radijska naprava
 samt — s, z
 Selbstverbraucher (m) — človek, ki sam porabi
 Sperrstunde (w) — ura zapiranja
 Spottpreis (m) — slepa cena
 stückweise — po kosu, kos za kosom
 stürzen — pasti, prevrniti se
 treiben (vertreiben), ich trieb, ich habe getrieben — gnati, pregnati

überzeugt — prepričan
 umfassend — obsežen, obširen
 ungeachtet — ne glede na
 unverhofft — nepričakovano, adv nenadno
 unweit — ne daleč (od)
 verlassen, ich verließ, ich habe verlassen — zapustiti
 verletzen — raniti, razžaliti
 vermöge — s, z, s pomočjo
 verschleudern — pod ceno prodajati
 Vorwort (s) — predlog
 Weideplatz (m) — pašnik
 weiteres — (naj)dalje
 zufolge — po, zaradi
 zurück — nazaj

Redewendungen.
 sich ein Bein brechen — nogo si zlomiti
 aus dem Hause treiben — iz hiše pregnati
 mir wird schlecht — slabo mi pride
 sich für etwas interessieren — zanimati se za kaj
 was haben Sie da angerichtet! — kaj ste tu storili?

Uči se nemščine!

Dolžnost in korist vsakega Spodnještajerca je, da dobro obvlada nemški jezik. Zato obiskujte redno svoje učne tečaje za uk nemščine, tam pridobljeno znanje pa izpopolnjujte z govorjenjem v nemškem jeziku. Čim več jezikov kdor zna, tem več človek velja!

RAZNE VESTI

* **Nova odlikovanja spodnještajerskih junakov.** Za hrabro vedenje pred sovražnikom sta bila odlikovana zopet dva spodnještajerska vojaka. Odlikovanje Eiserners Kreuz II. Klasse sta dobila Gefreiter Josef Lessiak iz Groß-Sonntag-a, Kreis Luttenberg, in Grenadier Ludwig Paulin iz Ortsgruppe Wurzbach, Kreis Marburg-Land.

* **Otvoritev šole za godbo na pihala v Tüfferju.** V Tüfferju so ob navzočnosti Kreisführer-ja in Landrat-a Dorfmeister-ja otvorili glasbeno šolo za šolanje glasbenikov na pihala. Pri tem je vodja Kreismusikschule, Pg. Gustav Müller, poudaril pomen ureditve. Za vodjo šole je postavljen vodja glasbenega voda v Tüfferju, Ropret.

* **Volksbildungsstätte v Marburg-u in njen novembarski spored.** V novi delovni periodi nudi ta kulturna ustanova kakor vedno, zopet bogat spored. Dne 2. novembra je začelo delovanje delovne skupnosti, ki jo vodi rektor Karl Hutter »Steirisch Lied, Tanz und Kunst«, ki bo trajalo kake štiri mesece. Pri tem bodo prišli do besede znani strokovnjaki. V sredo, dne 3. novembra, je govoril Gauschulagsleiter dr. Kren o »svetovno-nazorni podlagi nacionalsocializma«.

* **Ljudsko gibanje v Marburg-u.** V drugi polovici oktobra je bilo Standesamt-u prijavljenih: 68 rojstev (zadnjič 106), od teh 30 dečkov (zadnjič 61) in 38 deklic (zadnjič 45); 40 smrtnih slučajev (zadnjič 41), od teh 26 moških (zadnjič 20) in 14 žensk (zadnjič 21). Na Standesamt-u sklenjenih porok je bilo 33 (zadnjič 29).

* **Dvletnica akcije Eisernes Sparen.** Te dni sta potekli dve leti, odkar deluje akcija za štednjo Eisernes Sparen. V tem času je širom Nemčije naraslo število štedilcev na štiri milijone. Ti ljudje prištedijo mesečno povprečno 70—80 milijonov RM. Pri tem je treba upoštevati, da so k tej štednji pripušteni samo Nemci, ki sprejemajo mezde ali plače in da smejo vlagati samo do 39 RM mesečno. Po teh določilih je danes vsak šesti sprejemnik mezde ali plače takozvani Eiserner Sparer in da vsak tak štedilec prištedi mesečno povprečno 18—20 RM.

* **2500 stoletnikov.** Na svetu živi trenutno 2500 oseb, ki so že stare nad 100 let. Po tej statistiki, ki so jo izdelali na Švedskem, je razvidno, da ima tudi tokrat Bolgarija največ stoletnikov. V Bolgariji pride na vsak milijon prebivalcev po 228 in še več ljudi, ki so prekorčili starost 100 let. Na drugem mestu stojita državi Brazilija in Kolumbija, nakar sledita Švedska in Norveška. V državah Srednje Evrope prideta povprečno komaj dva stoletnika na milijon prebivalcev. Zdravniška veda stoji na stališču, da je v Bolgariji uživanje kislega mleka, ki ga poznamo pod imenom joghurt, ohranjevalec in pospešitelj splošnega zdravlja. Bolgarski stoletniki so namreč večinoma kmetje in pastirji, ne pa meščani.

* **»Z revolverjem in barvilom za ustnice.«** Mestu New York primanjkuje moških policistov. Zato so ustanovili ženski policijski zbor. Glede uniformiranja in opreme teh ženskih policistov je newyorški tisk razpravljal na dolgo in široko, dokler ni spregovoril sam župan, znani žid La Guardia. Policistkinje dobijo posebno torbo v službene svrhe, ki jo morajo nositi na terenu preko rame. V torbi je razen predela za revolver in municijo tudi poseben predal za puder in barvila za lepotičenje obrazov. La Guardia je ta določila objavil po radiu ter policistkinjam svetoval, da pametno uporabljajo revolver in barvila, kadar je potreba. Potem pa naj še kdo reče, da Amerikanci niso prismuknjeni.

* **Sovjetski oficirji pridejo v štab ameriškega generala Marshalla.** Ameriški časopis »Army & Navy Journal« napoveduje dozdnevno predstojen imenovanje sedanjega šefa ameriške armade, generala Marshalla za zavezniškega vrhovnega poveljnika, ki bi naj imel svoj glavni stan na angleškem otoku. Nato bodo njegovemu štabu dodeli tudi sovjetske oficirje. Kot naslednika na sedanjem Marshall-ovem mestu označuje imenovani list sedanjega poveljnika anglosaških operacij v Italiji generala Eisenhowerja.

* **Teroristični napad na Ancono.** Te dni so anglo-ameriški ganosterji napadli mesto Ancona, ki leži ob srednjeitalijanski adrijski obali. Napad je sledil v petih valovih. Zahteval je številne človeške žrtve. Samo v sirotišnici je še vedno 50 oseb zasutih ganosterji so uničili katedralo, cerkev San Pietro, zavod za plovo, hotel »Savoia« in poslopje avtomobilskega kluba.

Richtiges Melken — ein Beitrag zur Erzeugungsschlacht.

(Bild: Archiv.)

Najboljši molzci Spodnje Stajerske

Našo prehrano smo si osigurali. Kaj to pomeni, ve vsak posebno danes, ko stojimo v usodnem boju. To nam pa ne sme narekovati, da sedaj lahko v tem pogledu mirujemo. Nasprotno, naša stremjenja morajo biti usmerjena v dvig in izboljšanje prehranjevalne samostojnosti.

Spodnja Stajerska se je s popolnim razumevanjem uvrstila v Erzeugungsschlacht. V največji meri so vsi spodnještajerski kmetje uvideli, za kaj gre, ter so pripravljani za vsako storitev. K temu epada predvsem povečanje storitev in pridevkov. Da se je tudi na tem področju doseglo lepe uspehe, dokazuje tekma moljenja, ki je bila prirejena za Kreis na vzornem gospodarstvu inženjerja Kurt von Pacher-ja, na gradu »Hausampacher«, blizu Kötsch-a. Tekme so se udeležili najboljši molzci Kreis-ov Marburg, Pettau in Cilli.

Pri razdelitvi nagrad, ki se je vršila na gradu, je Landeserfolgschaftswart Pöllinger izrazil zadovoljstvo in priznanje molzcem. Pri tem je poudaril dejstvo, da je kljub težavam uspelo, da se je tudi na Spodnjem Stajerskem priredilo tekmo v molži. Ne da bi jih bil kdo prehodno šolal in učil, so molzci nastopali pri tekmi ter z dobro voljo dosegli uspehe za kar so bili nagradjeni. To znanje bo vsakemu olajšalo bodočnost.

Prvo nagrado je dobila Maria Bisail iz poselstva Rotwein, v Kreis-u Marburg-Land. Druga je padla na Hermine Pessek, iz gospodarstva Neukloster, pri Cilli-ju. Tretjo nagrado je pa dobil molzec Josef Florian, iz gradu »Hausampacher«, pri Kötsch-u, Kreis Marburg-Land. Razen tega se je razdelilo tudi nekaj častnih nagrad.

Zaključno besedo je imel Landwirtschaftsrat Nietzsche, Leiter des Amtes für das Landvolk in der Bundesführung des Steirischen Heimatbundes. Dal je veselje izrara, da so uspehi veliko obetajoči, in da je Spodnja Stajerska na najboljši poti, da se približa storitvam, kakor jih imajo kmetovalci v starem delu Reich-a. Prehranjevanje ljudstva mora biti na vsak način osigurano iz lastnih pridelkov. V tem doprinašajo tudi molzci svoj delež.

GOSPODARSKÉ VESTI

* **Gospodarski stiki med Nemčijo in Švedsko.** Nemška trgovska zbornica v Stockholmu je objavila poročilo o nemških nabavah Švedski. Pri tem je važno omeniti, da je švedska industrija v ogromni meri navezana na nemški premoq in koks. Tako je letošnja Nemčija pripravila Švedski 5 milijonov ton premoqa in koka. Nadalje se je Nemčija obvezala, da bo letos dobavila švedskemu gospodarstvu 300 tisoč ton jekla, 100 tisoč ton kalija, 30 tisoč ton sode in še druge važne produkte, ki jih švedska industrija nujno potre-

buje. Prav posebnega omena je pa vredna nemška dobava umetnega kavčuka Buna, ki ga Švedska zelo potrebuje. Švedski gospodarstveniki so umetno gumo iskali seveda tudi pri Anglosasih, ki jim pa seveda niso v stanu ustreči, ker bi sami radi dobili umetno gumo iz kake druge dežele, da bi kriti svoje potrebe.

* **Hrvatska namerava pridelovati riž in bombaž.** Hrvatski strokovnjaki in gospodarstveniki se bavijo z načrti, da bi se področja Hercegovina, ki so izpostavljena poplavam, spremenilo v rižave njive. Isto bi se dalo urediti tudi v nižinah ob reki Savi. Ti kraji so v pogledu pridelovanja prehrane in krmil bolj pasivni ter bi pri prirni investiciji omogočili omejiti sedanjo navezanost na uvoz riža. Razen riža bi se v obeh imenovanih področjih lahko gojilo tudi druga žita. Kar se riža tiče, bi se semenski riž kupilo na Madžarskem, ker imajo madžarski riževi nasadi skoraj isto podnebje. Bombaž bi baje tudi uspeval v nižinah Hercegovine, kjer se nahajajo po cele mesece velika področja pod vodo, če bi se izvršila potrebna meliorizacija. Poleg bombaževe rastline bi se lahko gojilo tudi gotove vrste lubnega sadja. Ako se bo našlo sredstva za izvedbo te zamisli, bo Hrvatska zopet v veliki meri povečala samostojnost svojega gospodarstva.

* **V Srbiji so spravili papriko.** V osrednjem delu današnje Srbije gojijo v precejšnjem obsegu papriko. Gre za področje ob reki Moravi, v takozvanem Pomoravlju. Po poročilih ki prihajajo iz kmetijsko-gospodarskih krogov, je letošnja letina dobra ter so jo ravnokar spravili. Večina pridelka je namenjena za izvoz.

* **Madžarsko velepodjetje za pridelovanje zemeljskega plina,** ki so ga pred tedni ustanovili v Sedmoqrški in je za madžarsko gospodarstvo velike važnosti, se je nedavno registriralo pri trgovskem sodišču v Budimpešti. Tvrdka je delniška družba, ki razpolaga z glavnico 14 milijonov pengov.

* **Madžarska gradi novo hladilnico.** Budimpeštanska prva hranilnica in mestna občina Győr ali Raab, na Madžarskem sta ustanovili delniško družbo, ki bo v Győr-ju gradila moderno hladilnico za vse vrste blaga, ki se v navadnih skladiščih skvari.

* **Novo normiranje romunskega petroleja.** Romunsko kmetijsko ministrstvo je izdalo nova določila za normiranje petroleja, ki bodo veljala za bencin, petrolej za razsvetljavo, plinsko olje in kurlino olje. Hkrati so izdali navodila za enoten način preizkušanja imenovanih produktov.

* **Izkoriščanje barij na Slovaškem.** Kakor v večini evropskih držav, so sedaj tudi na Slovaškem začeli s pripravami za izkoriščanje barij s pridobivanjem šote. Šota je danes že prav iskano blago in je na Slovaškem v bližini Bratislave in Trenčinu možnost pridelovanja velika.

* **Španske rezerve črnega premoqa.** Strokovnjaki so izračunali, da imajo španska nahajališča črnega premoqa isteqa kake štiri milijarde ton v svojih rezervah, medtem, ko je antracita za kake 140 milijonov ton. Nahajališča rjavega premoqa vsebujejo 300 milijonov, nahajališča železne rude pa 800 milijonov ton.

* **Povečanje švedske trgovske mornarice.** Švedska ladijska družba »Nordstjern« je ravnokar stavila v promet dve novi motorni ladji. Gre za ladji »Brazil« in »Amazonas«, ki izpodrivata vsaka po 8000 ton in sta namenjeni za prevoz blaga med Švedsko in Južno Ameriko. Ti dve ladji sta deseti in enajsti izdelek švedske ladijedelnice Goeta-Werft družbe »Nordstjern« ter predstavljata s svojimi sesterskimi ladjami največje trgovske ladji imenovane družbe.

* **Švedsko sadjarstvo.** Švedskemu sadjarstvu je ostra zimska temperatura zadnjih let precej škodovala. To je bil vzrok, da je letošnji sadni pridelek srednji. Ker je mraz uničil 1,5 milijona dreves, se bo ta škoda izrazila tudi še v bodočih letih in to tembolj, ker je uvoz sadik iz evropskih dežel radi vojne zelo otežkočen in skoraj nemožn. Sadjarji zbirajo jabolčne pečke, iz katerih so že letos vzgojili okrog dva milijona rastlin.

* **Finska gojijo oljarice.** Na Finskem so imeli letos 2300 hektarjev obdelanih z oljaricami. To je šestkrat toliko, kakor leta 1942. Prihodnje leto se bo te nasade še povečalo. Pri tem grede vse stremjenja za tem, da se pridelava najboljša semena za semenske svrhe. Poseben vladni odbor za pospeševanje gojitve oljaric bo razpisal tekmo za najboljši semenski pridelek. Še v letošnji zimi bodo priredili veliko razstavo semen, na kateri bodo najboljše produkte nagradili.

Eine Rechnung, die nicht aufgeht

Wer eine starke Lampe durch zwei schwächere ersetzt, spart vielleicht Strom, braucht jedoch doppelt soviel OSRAM-Lampen. Auch zu ihrer Herstellung aber gehören Energie, Material und Arbeitskräfte. Deshalb: Strom und Lampen sparen!

OSRAM

viel Licht für wenig Strom!

TO IN ONO

o Mrtvo morje. Grki in Rimljani so mu dali ime »saltno morje«, stari židje »solno morje«, sedaj ima stalno ime »mrtvo morje«. V prvi ledeni dobi je bilo obsežnejše nego je danes. Njegovo nekdanje zrcalo je bilo 420 m višje nego je danes. Vendar je to morje še vedno zelo globoko: nad štiristo metrov. To je v resnici mrtvo morje. Niti morske ribe, ki zaidejo sem, ne morejo živeti v njegovih čudnih vodah. To je ogabno slan lak, olynato masten na pogled in otip. Tu je osredotočenih nad 25% mineralnih tvarin, od teh sedem odstotkov (torej dvakrat več kot v navadni morski vodi) soli in tudi znatno klorokalcija in klorovega magnezija. Ta voda ima tako specifično težo, da je tudi kopanje v njej skrajno neprijetno. Ni se mogoče potopiti v tej vodi, pa tudi plavati se ne da, ker se noge plavčev neprestano dvigajo na površino. Akoravno prihaja z različni pritoki Mrtvemu morju dnevno šest in pol milijona ton vode, tako da bi se morala njegova površina dvigati za šest metrov, pada površina, kajti zaradi skrajno suhe okolice in močnih sončnih žarkov se izpari mnogo vode iz tega izrednega morja.

O zgodovini kvart. Današnje igralne kvarte so znane kakih pet sto let. Prvi so baje igrali na nje Francozi in sicer kakoga pol stoletja pred odkritjem Amerike. Po drugi domnevi je bilo kvartanje ena izmed prvih zabav narodov Daljnega vzhoda. Od tam pa so jih karavane prinesle v zapadne dele. Imena štirih vrst kvart so v posameznih delih različna. Indijci so na primer svoje oznake vzeli iz šivalstva in imenujejo posamezne kvarte gosi, ptice, kamele in konje. — Slike štirih skupin kvart izvirajo iz raznih slojev človeške družbe. Sreče je znak duhovščine, kar pa je najbrže nastalo iz slabega tolmačenja francoske besede. Pik znači vojaka: beseda izvira iz španskega, kjer pomeni »meč«. Križi so simbol poljedelca, a »karo« (angleško »diamond« — diamant) je veljal za simbol trgovcev in sploh bogastva. Te različne kvarte so na različni družabnih razredov, se kažejo tudi v posameznih skupinah kvart, ki imajo vsaka po enega kralja, kraljico in fanta.

o Znamenit proces radi pomlajevanja. V glavnem mestu Islandije, v Reykjaviku, ima tamkajšnje sodišče opravka s tožbo, ki je pravcat juridičen problem. Nek mlad zdravnik in strokovnjak za operacije, je nedavno na nekem starem moškem, ki se je nahajal v starostnem domu, izvršil uspelo pomlajevalno operacijo. Preje že slaboten starec, je danes svež in čil kakor riba v vodi, in prav vesel svoje pomladitve. To pa ne ugaja voditelju starostnega doma ter je dotičnega kirurga tožil za odškodnino z motivacijo, da je operacija možna za leta in leta pomladila, tako da bo radi tega veliko dalje časa obremenjeval zavod, ker bo predolgo živel. Pogodba, ki jo je sklenil starostni dom z dotičnim oskrbovancem, ni bila sklenjena na podlagi kalkulacij za tako dolgo življenje ter je zavod sedaj na ta način oškodovan. Pravi zastopnik toženega zdravnika je v njegovo obrambo sodišče zaprosil za odklok o vprašanju, če mora star človek pri vstopu v starostni dom dati obvezo, da bo kmalu umrl. Sodišče je odgodilo razpravo ter bo šele pozneje enkrat zadevo rešilo. Kako bo sodba izgledala, zanima najbolj pravnike in deloma tudi zdravnike.

× Ibero-Amerika nima evropskega tržišča. Vojna je onemogočila izvoz blaga iz Ibero-Amerike v Evropo in ostale celine. Tako je tem deželam, ki so bile nekoč veliki izvozniki pšenice, koruze, lanenega semena, mesa, volne itd., čez noč izgnil odjemalec, ne da bi se na hitro roko lahko našlo novega Zedinjene države Severne Amerike so res prevzele gotovi del naštetega izvoznega blaga, niso pa bile v stanju, nadomestiti to, kar se je izgubilo z evropskim, afriškim in azijskim tržiščem. V zadnjem času so se nekateri države,

kakor n. pr. Argentinijska, vrgle na izvoz industrijskih izdelkov in polizdelkov ter s tem do neke meje nadomestile primanjkljaj v izvozu kmetijskih pridelkov. Temu vzgledu so sledile tudi druge in danes je ravnotežje v izvojni bilanci do neke meje z izvozom industrijskih izdelkov izravnano. Glavna težnja in skrb Ibero-ameriškega gospodarstva pa gre za tem, da bi se mu odprlo zopet izvoz in uvoz v Evropo, kjer je bil njegov prodajni in nakupni trg.

REDIN Pulver für den Wuchs und für die Mastung der Schweine
REDIN, mit garantiertem Erfolg
ZENTRALDROGERIE EMIL IRB
 36 Marburg/Drau, Herrengasse 33

A/Geb. Schuhe
 von Nr. 30 bis 46
ALG Schuhe
 von Nr. 36 bis 46
 liefert
Paul Obereder, Schuhfabrik
Krainburg
 78 Veldesestraße 41

□ Komunisti imajo na Svedskem že svoj dnevnik. Počeni s 1. novembrom je začelo izhajati glavno glasilo švedske komunistične stranke »Ny Dag« kot jutranji dnevnik. Temu primerno se je povečal tudi obseg lista. S 1. novembrom je bil tudi pokrajinski komunistični tisk na Svedskem primerno povečan. Stalinovi hlapci torej pridno sejejo ljuliko med švedsko ljudstvo, ki se očitno ne zaveda boljševiške nevarnosti.

Für die vielen Beweise aufrichtiger Anteilnahme, die uns anlässlich des Ablebens unseres Sohnes und Bruders Franz Urnaut zugekommen sind, sowie für die vielen Blumenspenden und Teilnahme an dem Begräbnis, sprechen wir auf diesem Wege unseren innigsten Dank aus.
 Rast/Untersteiermark, den 3. Nov. 1943
 79 Familie Koroschetz.

Zu kaufen gesucht
 Abfälle! Altpapier, Hadern, Schneiderabschnitte, Textilabfälle, Alteisen Metall, Glasscherben, Tierhaare und Schafwolle kauft lautend jede Menge Alois Arbeiter, Marburg/Drau, Draugasse 5 4

Heirat
 Möchte nettes Mädel od. Witwe ohne Kinder kennenlernen, Landwirtschaft und Gastgewerbe hätte, zwischen 28—40. Sprachkenntnisse erwünscht. Bildzuschriften unter »Glückliche Zukunft 50« an die Verwalt. d. »St. Gosp.« 83-12

Funde - Verluste
 Gelbe Brieftasche von der Tegethoffstraße bis nach St. Peter mit verschiedenen Karten verloren. Es wird ersucht selbe am Fundamt in Marburg abzugeben. 84-13

Verschiedenes
 Tabak selbst erzeugt! Für RM 4.— sende ich ein Sortiment hervorragenden, auch in rauhesten Gebirgsgegenden bestbewährten Qualitätstabaksamens und Anleitung über Saat, Pflege, Zubereitung. Portofrei. Deutliche Anschrift erbeten. Angabe von Adressen erwünscht. Sammelbestellungen werden bevorzugt. Sichern Sie sich durch rasche Bestellung, Wiederverkäufer erhalten Rabatt. Zahlung auf Postscheckkonto Wien 156.266. Handelsvertretung W. P. Neugschwendtner, Völkermarkt, Kärnten. 64-14

Tausche Rundfunkempfänger gegen Harmonika, Gosak, Tattenbach Nr. 29, Post Gonobitz. 85-14
 Bandagen aller Art sowie Prothesen erzeugt die altbekannte Firma FRANZ BELA, Bandagist, Marburg/Drau, Herrengasse 5. 237 14

Dancksagung
 Für die uns anlässlich des schweren Schicksalsschlages und Ablebens unseres innigstgeliebten Sohnes HANSL zuteil gewordene herzliche Anteilnahme, die zahlreichen Kranz- und Blumenspenden, sagen wir auf diesem Wege allen Freunden und Bekannten, insbesondere der Schuljugend aus Gams, unseren innigsten Dank.
 86 Vinzenz und Theresie Karner.

Kranke Zähne vergiften den Körper
 Kranke Zähne sind die zumeist verantwortlichen Herde von sog. Fokalinfectionen. Sie sind daran Schuld, daß Rheumatismus und andere Krankheiten von Herz und Niere entstehen oder verschlimmern. Verlangen Sie kostenlos die Aufklärungsschrift „Gesundheit ist kein Zufall“ von der Chlorodont-Fabrik, Dresden
Chlorodont
 weist den Weg zur richtigen Zahnpflege

In tiefer Trauer geben wir bekannt, daß unser Neber Bruder
BLAGDINSCHER VINZENZ
 Grenadier
 im blühenden Alter von 18 Jahren, am 20. Oktober 1943, bei den schweren Kämpfen im Osten fiel. Nie werden wir dich vergessen, immer wirst du in unseren Gedanken weiterleben.
 Fraßlau, im Oktober 1943. 75
 In tiefer Trauer denken wir an sein fernes Grab. Anna und Maria, Schwestern, und sämtliche Verwandten

BURG-LICHTSPIELE

MARBURG (Drau), BURGPLATZ 1

TOLLE NACHT

mit:

MARTE HARELL,
GUSTAV FRÖHLICH,
THEO LINGEN,
HANSI ARNSTÄDT,
MARIANA RIED,
WERNER STOCK.

Für Jugendliche nicht zugelassen!

Wir zeigen in Sonderveranstaltungen:

Sonntag Vormittag 10 Uhr, Montag,
Dienstag, Mittwoch 13.45 Uhr:

Den hochdramatischen Wildererfilm

**DIE SPORCK'SCHEN
JÄGER**

mit:

ROTRAUT RICHTER,
PAUL WESTERMEIER,
THEODOR LOOS,
MARGARETE KUPFER,
FRITZ GENSCHOWI

Für Jugendliche zugelassen!

Just gegen

**Gliederreißen
Hexenschuß
Rheuma usw. ist**

ABC-Pflaster

Boutel zu RM 1.19 in Apotheken

Prothesen jeder Art — Leder —
Leichtmetall — Holz — ortho-
pädische Apparate. Leibblinden,
Gummistrümpfe, Bruchbänder
erzeugt und liefert das führende
Fachgeschäft F. EGGER, Bandagen
und Orthopädie. Lieferant
sämtlicher Krankenanstalten und
Sozialinstitute Marburg/Dr., Mel-
lingerstraße 3 Achtung! Modell-
abnahmen für Prothesen und ortho-
pädische Apparate finden wegen
Personalmangel in Marburg
lediglich Freitag ganztägig statt 14

Hart und schwer traf uns die Nachricht, daß
unser lieber Bruder und Schwager

JOSEF KARLIN

Kanonier

am 5. Oktober 1943 im blühenden Alter von 25 Jahren in
Italien den Heldentod fand. Er wurde auf einem Helden-
friedhof zur letzten Ruhe gebettet.

Littai, Klagenfurt, im November 1943.

In tiefer Trauer: Johann Karlin, Lescha, Gemeinde Littai,
Soldat August Karlin, Josef Laurin, Littai, Maria Laurin
geb. Karlin und alle übrigen Verwandten. 71

Hart und schwer traf uns die Nachricht, daß
unser einziger Sohn und Bruder

JOSEF JUG

Obergrenadier

19 Jahre alt, am 21. August 1943, an der nördlichen Ostfront
den Heldentod fand. Sein hoffnungsvolles Leben hat allzu-
bald seine Erfüllung gefunden. Unsere ganze Hoffnung und
unser Lebensglück liegt fern der seiner so geliebten unter-
steirischen Heimat in fremder Erde.

Pirkdorf bei Pölschach, 2. November 1943. 74

Seine ihm nie vergessenden Eltern und Geschwister.

Kaufe einen
Wachhund.
Franz Podgor-
schek, Thesen,
Pettauerstraße
Nr. 81-4

Ehepaar für
kleine Land-
wirtschaft in der
Nähe von Cilli
zum sofortigen
Eintritt gesucht
Zuschr. unter
»Landwirte« an
d. »M. Z.«, Mar-
burg-Drau 114-6

Schaffier mit
zwei oder drei
Arbeitskräften
gesucht. Fran-
gesch, Mar-
burg-Thesen.
82-6

Kräftiger Fiel-
scherlehrjunge
wird sofort auf-
genommen. —
Vorstellen
b. Hans Les-
koschek, Fiel-
schermeister,
Cilli, Tücher-
straße 39. 80-6

In tiefem Schmerz geben wir die traurige Nach-
richt, daß unser liebster Sohn, Bruder u. Schwager

JOSEF MERKUSCH

Oberpionier

im Alter von 21 Jahren, am 2. Oktober 1943, im Südab-
schnitt der Ostfront gefallen ist.

Ruhe sanft, denn nie werden wir dich vergessen!

Treun bei Pettau, den 25. Oktober 1943 73

In tiefer Trauer denken an sein fernes Grab:

Maria Merkusch, Mutter, Adalbert, Bruder, Karoline, Schwe-
ster, Johanna Berlitsch, Schwester, Otto Berlitsch, Schwager.

Unfaßbar und hart traf uns die traurige Nach-
richt, daß unser lieber, einziger, herzensguter Sohn

ANTON SUPANITSCH

Grenadier

Träger des EK II. Kl. und des Verwundeten-Abzeichens
bei den schweren Abwehrkämpfen im Osten, im blühenden
Alter von 22 Jahren, den Heldentod fand.

Wer unseren lieben Toni kannte, weiß, was wir mit ihm
verloren haben. Fern seiner geliebten Heimat ruht er nun
in fremder Erde.

Brunndorf, den 25. Oktober 1943. 72

Josef und Elisabeth Arsenschek, Eltern, Josef Heinz, Schwa-
ger, Maria Heinz, Schwägerin, und alle übrigen Verwandten.

Hart und schwer traf uns die traurige Nachricht,
daß unser innigstgeliebter Gatte, Vater, Sohn und
Bruder

ANDREAS HORVAT

Pionier

im blühenden Alter von 24 Jahren am 17. September 1943
an der Ostfront den Heldentod fand.

St. Anna bei Tüchern, 24. Oktober 1943. 76

In tiefer Trauer: Paula Horvat, Gattin, Emil, Sohn, Andreas
und Agnes Horvat, Eltern, Anton, Johann, Josef, Brüder,
Agnes, Maria, Angela, Anna, Schwestern.

Hart und schwer traf uns die traurige Nachricht,
daß unser unvergeßlicher Sohn, Bruder und Neffe

FRANZ WEBER

Grenadier

im blühenden Alter von 23 Jahren, bei den schweren Kämp-
fen an der Ostfront am 14. September gefallen ist.

Unser lieber Franzi ruht in einem Heldenfriedhof im
Osten.

Die Seelenmesse wurde am Montag, den 1. November
1943, um 6 Uhr, in der Magdalenenkirche gelesen.

Marburg IV, Sedang, Graz, Radkersburg, Pöllau, Win-
glschfelstritz, Köflau, Triest, Ober-Radkersburg, Haidin, den
29. Oktober 1943. 78

In tiefster Trauer denken an sein Heldengrab:
Anton und Peter Weber, Eltern; Peter, Bruder; Anna, Schwe-
ster; Irma Wernig, Braut, sowie alle Verwandten und
Kameraden.

Ein tragisches Geschick hat uns unseren lieben, herzens-
guten Gatten, Vater, Sohn, Bruder und Onkel

JOHANN HEINZ

Reichsbahn-Zugschaffner

am Sonntag, den 31. Oktober 1943, im 33. Lebensjahre ent-
rissen.

Die sterbliche Hülle wurde nach Marburg-Drau überge-
führt und Dienstag, den 2. November, um 15 Uhr, am Mag-
dalenenfriedhof in Drauweiler beigesetzt.

Die Seelenmesse wurde Donnerstag, den 4. November,
um 7 Uhr, in der Magdalenenkirche in Marburg gelesen.

Marburg/Drau, Thesen, im Felde, den 1. Nov. 1943.

In tiefer Trauer:

Veronika Heinz geb. Gornik, Gattin; Annerl, Tochter; Eli-
sabeth, Mutter; Familien Gornik, Heinz, Bertschitsch, Baro-
nik und alle übrigen Verwandten. 77

UPOŠTEVAJTE
PREDPISE
LETALSKE
ZASČITEI